

1. Ekoloji- iqtisadi tələb nədir?

- İqtisadi maraq.
- √ Ekoloji həyatın mənəvi varlığı.
- İqtisadi reformalar.
- cəmiyyətlə təbiətin qarşılıqlı əlaqəsi.
- Ziddiyyətli anlayış.

2. Təbii komponentlər (ünsürlər) hansılardır?

- √ Torpaq, su, hava, günəş enerjisi.
- Təbii ehtiyatlar, şərait.
- Ot, bitki və heyvanat aləmi.
- Hidrosfer, Biosfer.
- Biosfer, Litosfer.

3. Ətraf mühitin keyfiyyət göstəriciləri hansılardır?

- Şəhərlər.
- Ərazi istehsal kompleksləri.
- Sənaye qovşaqları.
- Təbii ərazi kompleksləri.
- √ Ekoloji normativlər.

4. Ekoloji menecment konsepsiyasında mühüm rol oynayan funksiya:

- tullantıların utilizasiyasıdır;
- səmərəlilikdir.
- təhlükəsizlikdir;
- yerləşdirmədir;
- √ idarəetmədir;

5. Ekoloji menecmentin məqsədi:

- təbiəti mühafizə problemlərinin həlli üçün menecmentdən istifadə maraqlarını artırmaqdır;
- müəssisə və təşkilatlarda təbiəti mühafizə fəaliyyətini yaxşılaşdırmaqdır.
- təbiətdən səmərəli istifadə və resurs qoruyucu fəaliyyətdə beynəlxalq və milli aktların tələblərinə əməl etməkdir;
- hüquqi və fiziki şəxslərin təbiətdən istifadə fəaliyyətində hüquqlarını təmin etməkdir;
- √ idarəetmədə iqtisadi və ekoloji maraqları təmin etmək və təhlükəsiz əmək şəraiti yaratmaqdır;

6. Renta nədir?

- √ qiymətləndirmə forması
- ekoloji sistemdir
- sadə birlikdir
- İcarə forması
- sahə ölçüsü

7. Avropa statistik konfransının məsləhətinə görə təbiəti mühafizə fəaliyyətinin hansı formaları vardır?

- ekoloji ekspertiza və ekoloji audit
- antropogen təsir mənbələrinə və təsir amillərinə nəzarət
- ekoloji-iqtisadi inkişafın proqnozlaşdırılması və ekspert qiymətləndirilməsi
- √ cari təbiəti mühafizə fəaliyyəti və təbiəti mühafizə tədbirləri
- ətraf mühitə səmərəli təsir etmək üçün təklif və tövsiyələrin verilməsi

8. Ətraf mühitin iqtisadiyyatının funksiyalarından biri aşağıdakıdır:

- nəzarət
- ekoloji siyasət
- hüquqi
- ✓ stimullaşdırıcı
- proqnozlaşdırma

9. Ətraf mühitin iqtisadiyyatının funksiyalarından biri aşağıdakıdır:

- nəzarət
- ekoloji siyasət
- hüquqi
- ✓ kordinasiyaedici
- proqnozlaşdırma

10. Ətraf mühitin iqtisadiyyatının funksiyalarından biri aşağıdakıdır:

- proqnozlaşdırma
- nəzarət
- ekoloji siyasət
- ✓ istiqamətləndirici
- hüquqi

11. Uçan qurğularla aparılan tədqiqat metodudur?

- kartoqrafik
- dialektik
- tarixi
- normativ
- ✓ kosmik

12. Təbii resursların qiymətləndirilməsi, regionlarda təbii hadisələrin proqnozunun verilməsi, təbiətin qorunması tədbirləri, təbii resursların istehlakı və s. hansı metodlarla hesablanır?

- kosmik
- normativ
- ✓ kartoqrafiya
- sistemli yanaşma
- tarixi

13. Təbiətdən istifadədə xərclərin hesablanması, təbii resursların iqtisadi qiymətləndirilməsi, çirklənmədən dəyən iqtisadi ziyanı müəyyən edən metod:

- tarixi
- dialektik
- normativ
- kosmik
- ✓ iqtisadi-riyazi modelləşdirmə

14. Təbiətə antropogen təsirlərin mümkün ola bilən obyektiv sərhəddini müəyyən edən metod hansıdır?

- tarixi
- kartoqrafik
- modelləşdirmə
- kosmik
- ✓ normativ

15. Kompleks proqramların işlənməsində, təbii resursların istehsalının sistemli təhlil problemlərinin həllində hansı metoddan istifadə olunur?

- tarixi

- dialektik
- kosmik
- iqtisadi-riyazi
- ✓ sistemli yanaşma

16. Ekoloji iqtisadi sistemin həm müasir vəziyyətini, həm də gələcək inkişafının elmi əsaslandırılmış proqnozunun müəyyənləşdirilməsində hansı metoddan istifadə edilir?

- ✓ tarixi
- riyazi
- dialektik
- sistemli
- kosmik

17. Ekoloji və iqtisadi proseslərin tədqiqatını vahid müstəvidə öyrənən metod hansıdır?

- tarixi
- kosmik
- kartoqrafiya
- ✓ dialektik
- iqtisadi

18. Ekoloji iqtisadi sistem nədir?

- sənaye qovşaqlarıdır
- iqtisadi sistemdir
- beynəlmiləçilikdir
- regionallıqdır
- ✓ iqtisadiyyat və təbiətin inteqrasiyasıdır

19. Ətraf mühitin çirklənməsi və mühafizəsi harada baş verir?

- adalarda.
- ✓ konkret ərazidə;
- kosmosda;
- dənizlərdə;
- göllərdə;

20. Ekoloji məhdudiyyətlər lazımdır:

- İqtisadiyyatı inkişaf etdirmək üçün.
- Torpağı genişləndirmək üçün.
- Kənd təsərrüfatı üçün.
- ✓ Təbii ehtiyatlardan istifadə üçün
- Sənayeni inkişaf etdirmək üçün.

21. Genetik fondun saxlanması üçün nə etmək lazımdır?

- Sənayeni inkişaf etdirmək.
- Meliorasiyanın inkişafı.
- Yeni kənd təsərrüfatı sahələrinin inkişafı.
- ✓ Təbii mühitin qorunması
- Yeni məhsul növləri tapmaq.

22. Keyfiyyət normativi nədir?

- İqtisadi təhlükəsizlik.
- Texniki təhlükəsizlik.
- Maddələrin kimyəvi fəallığı.
- Ekoloji təhlükəsizlik.

√ Təbii mühitə icazə verilən təsir norması.

23. Təsərrüfat fəaliyyəti nəticəsində ətraf hansı təsirə məruz qalır?

- Denudasion.
- Biokimyəvi.
- Radioaktiv.
- Eroziya.
- √ Fiziki, kimyəvi, bioloji və radioaktiv.

24. Ətraf mühitə təsir kim tərəfindən baş verir?

- √ İnsanlar.
- Heyvanlar.
- Meşələr.
- Başqa planetlərdən gəlmələr.
- Quşlar.

25. Ətraf mühitin keyfiyyət göstərijiləri hansılardır?

- √ Ekoloji normativlər.
- Şəhərlər.
- Ərazi istehsal kompleksləri.
- Təbii ərazi kompleksləri.
- Sənaye qovşaqları.

26. Ekoloji norma nədir?

- Suyun çirklənməsi.
- Meşələrin çirklənməsi.
- Torpağın çirklənməsi.
- √ Ətraf mühitin keyfiyyəti.
- Atmosferin çirklənməsi.

27. Konsentrasiyanın izn həddi bir-birindən fərqlənir:

- Bütün şəhərlərdə.
- Ayrı-ayrı ölkələrdə.
- Torpaqların hamısında.
- √ Dənizdə və şirin sularda.
- Bütün sularda.

28. Təbii komponentlər (ünsürlər) hansılardır?

- Ot, bitki və heyvanat aləmi.
- Təbii ehtiyatlar, şərait.
- Hidrosfer, Biosfer.
- Biosfer, Litosfer.
- √ Torpaq, su, hava, günəş enerjisi.

29. Ekoloji iqtisadi sistemlərin hansı tərkib hissələri var?

- Sənaye qovşaqları.
- İqtisadi rayonlar.
- Sənaye qovşaqları və iqtisadi rayonlar.
- √ Təbii ərazi kompleksləri və ərazi istehsal kompleksləri.
- Məhəlli ərazi istehsal kompleksləri.

30. Davamlı inkişafın göstəricisi:

- Texnikanın tətbiqi.
- Yeni texnologiyanın gətirilməsi.
- Regional inkişaf.
- Lokal inkişaf.
- ✓ Zəif və ciddi.

31. Ekoloji- iqtisadi tələb nədir?

- cəmiyyətlə təbiətin qarşılıqlı əlaqəsi.
- Ziddiyyətli anlayış.
- İqtisadi maraq.
- ✓ Ekoloji həyatın mənəvi varlığı.
- İqtisadi reformalar.

32. Tələbat anlayışı nədir?

- Sosial qruppu əhatə edir.
- Fəaliyyət növüdür.
- Özünü bərpa qabiliyyəti.
- ✓ Abstrakt termindir.
- İnsanların yaşayış tərzii.

33. Təbiətlə cəmiyyət arasında əlaqənin 1-ci mərhələsi hansıdır?

- Təbii ehtiyatların emalı.
- Əmək ehtiyatlarının mövcudluğu.
- Çay şəbəkəsi.
- İqlim göstəriciləri .
- ✓ Təbii ehtiyatların hasilatı.

34. Ətraf mühitin mühafizə problemləri hansı səviyyədə və kompleksdə həll olunmalıdır:

- kosmik səviyyədə;
- iqtisadi rayon səviyyəsində
- təbii-texnogen kompleks səviyyədə;
- ✓ ekoloji-iqtisadi kompleks səviyyəsində;
- təbii-ərazi kompleksində;

35. Ətraf mühitin iqtisadiyyatı elminin tədqiqat obyekti hansı sistemdir:

- təbii-ərazi kompleksi;
- ✓ ekoloji –iqtisadi sistem;
- ərazi-istehsal kompleksi;
- məhəlli ərazi-istehsal kompleksi.
- təbii-texnogen kompleks;

36. Ətraf mühitin iqtisadiyyatı elminin praktiki aspektlərinə aid deyil:

- ekoloji proseslərlə bağlı təsərrüfat mexanizmlərinə ekoloji amillərin cəlb olunması.
- çirklənmədən dəyən zərərin hesablanması;
- ✓ biosferin tədqiqi;
- təbii şəraitin qiymətləndirilməsi;
- təbii resursların iqtisadi qiymətləndirilməsi;

37. Ətraf mühitin iqtisadiyyatı elminin vəzifələrinə bunlar aid deyil:

- təbiətdən səmərəli istifadə yolları;
- ✓ meşə emalı;
- təbiətdən istifadənin regional idarəetmə orqanlarının yaranması;
- iqtisadiyyatın ekolojişədirilməsi

- resursların kompleks istifadəsi;

38. Ətraf mühitin iqtisadiyyatı elminin vəzifələrinə aiddir:

- məhsulların sənaye emalı;
- ✓ təbiətdən səmərəli istifadə üsullarının tədqiqi;
- neft istehsalı;
- qazın emalı
- kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalı;

39. Ətraf mühitin iqtisadiyyatı elminin əlaqəsi yoxdur:

- biologiya elmləri ilə;
- ✓ arxeologiya elmi ilə.
- torpaqşünaslıq elmi ilə;
- ekologiya elmi ilə;
- iqtisadiyyat elmi ilə;

40. Ətraf mühitin iqtisadiyyatı elmi bu obyektləri öyrənmir:

- hava;
- ✓ nüvə enerjisi.
- torpaq;
- günəş enerjisi;
- su;

41. Ətraf mühitin iqtisadiyyatı elminin tədqiqat obyektinə aiddir:

- atmosfer;
- ✓ təbiətin mühafizəsi;
- litosfer;
- günəş enerjisi.
- hidrosfer;

42. Ətraf mühitin iqtisadiyyatı elminin tədqiqat obyektinə aid deyil:

- təbiətlə cəmiyyətin qarşılıqlı əlaqəsi;
- ✓ sənaye obyektləri.
- təbii ehtiyatların qiymətləndirilməsi;
- təbii şəraitin qiymətləndirilməsi;
- təbii resurs potensialı;

43. Ətraf mühitin iqtisadiyyatı elmi öyrənir:

- təbii şəraiti;
- ✓ cəmiyyətlə təbiətin qarşılıqlı əlaqəsini;
- təbii ehtiyatları;
- hidrosferi.
- təbii ərazi komplekslərini;

44. Ətraf mühitin iqtisadiyyatı elmi bu elmlərin qovşağında yerləşmir:

- ekologiya və iqtisadiyyat;
- ✓ tarix və biologiya;
- ekologiya və coğrafiya;
- biologiya və iqtisadiyyat.
- coğrafiya və biologiya;

45. Ətraf mühitin iqtisadiyyatı elmi aiddir:

- təbiət elmlərinə;
- √ iqtisadiyyat elmlərinə;
- coğrafiya elmlərinə;
- ekologiya elmlərinə.
- biologiya elmlərinə;

46. Ətraf mühitin iqtisadiyyatının praktiki aspektlərindən biri hansıdır?

- Cəmiyyətlə təbiətin qarşılıqlı əlaqəsi.
- √ Təbii resurslardan istifadənin qiymətləndirilməsi.
- Başqa elmlərlə əlaqəsi.
- Ekoloji- iqtisadi sistemlər.
- Təbii şəraitin qiymətləndirilməsi.

47. ƏMİ elmi öyrənir:

- Təbii ərazi komplekslərini və s.
- √ Təbii resurs potensialını və s.
- Təbii ehtiyatları və s.
- Təbii şəraiti və s.
- Ərazi istehsal kompleksləri və s.

48. Ətraf mühitin iqtisadiyyatı elmi bu elmlərlə sıx əlaqədə deyil:

- ekologiya;
- √ tarix;
- coğrafiya;
- iqtisadiyyat.
- biologiya;

49. Təbiətin mühafizəsi hansı tədqiqat obyektinə aiddir?

- atmosfer;
- √ ətraf mühitin iqtisadiyyatına
- litosfer;
- hidrosfer;
- günəş enerjisi.

50. Təbii ehtiyatlar bu istehsalda iştirak edir:

- Sosial sahələr;
- İstehsalın təmərküzləşməsində;
- İstehsalın kooperasiyasında.
- √ Maddi nemətlər istehsalında
- Emal sahəsinin dərinləşməsi;

51. Təbiətdə baş verən hadisələr hansı elm tərəfindən tənzimlənir?

- geologiya
- √ ətraf mühitin iqtisadiyyatı
- ekologiya
- geomorfologiya
- coğrafiya

52. İqtisadiyyat elmlərinə aid olan elmdir:

- təbiət elmləri;
- ekologiya elmləri.
- biologiya elmləri;
- coğrafiya elmləri;

√ ətraf mühitin iqtisadiyyatı

53. Təbiətin mühafizəsi hansı tədqiqat obyektinə aiddir?

- günəş enerjisi.
- hidrosfer;
- √ təbiətdən istifadənin iqtisadiyyatına
- atmosfer;
- litosfer;

54. Ətraf mühitin iqtisadiyyatının tədqiqat obyektinə aid olmayan:

- təbii resurs potensialı;
- təbiətlə cəmiyyətin qarşılıqlı əlaqəsi;
- təbii ehtiyatların qiymətləndirilməsi;
- təbii şəraitin qiymətləndirilməsi;
- √ elektroenergetika sənayesi

55. Ətraf mühitin iqtisadiyyatıfənninin predmetinə aid deyil?

- √ kompleks istehsallar
- təbii resursların istifadəsi
- təbii sərvətlərin istehlakı
- təbii resursların hasilatı
- təbii resursların email

56. Təbii resurslardan istifadənin qiymətləndirilməsi təbiətdən istifadənin göstəricilərindəndir?

- Təbii resurslardan istifadənin qiymətləndirilməsi
- Cəmiyyətlə təbiətin qarşılıqlı əlaqəsi.
- Təbii şəraitin qiymətləndirilməsi.
- √ Praktiki aspektlərindən biri
- Ekoloji- iqtisadi sistemlər.

57. Təbii resurs potensialını öyrənən elm hansıdır?

- Təbii şəraiti
- Təbii ərazi komplekslərini
- Təbii resurs potensialını
- √ təbiətdən istifadənin iqtisadiyyatı
- Ərazi istehsal kompleksləri

58. Təbii resursların kadastrı nədir?

- təbii resurs və hadisələrin ekspertizası və monitorinqidir.
- təbii resurs potensialından istifadədir;
- resursların sosial-iqtisadi problemlərinin həllində təbii sərvətlərdən kompleks istifadə üsuludur;
- √ təbii resursların miqdar və keyfiyyətləri haqqındakı məlumatları sistemləşdirmək və qiymətləndirməkdir;
- təbii obyektlərin hüquqi, qeyri hüquqi və layihə simeta sənədlər toplusudur;

59. Kadastr qiymətləndirilməsi ilə qiymətləndirilmir:

- Meşə;
- Torpaq;
- Torpaq,su,meşə
- √ Neft.
- Su;

60. Kadastr qiymətləndirməsi aiddir:

- Neftə;
- Əlvan metal filizlərinə.
- Dəmir filizinə;
- √ Torpaq, su, meşəyə;
- Təbii qaza;

61. Təbii ehtiyatların qiymətləndirilməsinə aid deyil:

- Balla qiymətləndirmə;
- Alternativ dəyərlər;
- Renta;
- Məsrəf üsulu;
- √ Həcmnin müəyyən edilməsi.

62. İstehsalın inkişafı asılıdır:

- Təmər küzləşmədən;
- Dünya okeanının səviyyəsindən;
- Kooperasiyadan;
- √ Təbii ehtiyatlardan;
- Kənd təsərrüfatının inkişafından.

63. Təbii ehtiyatlar təsir edir:

- İqlimə.
- Ərazinin abadlaşmasına;
- Elmin inkişafına;
- √ İstehsalın inkişafına;
- Relyefə;

64. Maddi nemətlər istehsalında iştirak etmir:

- Hasilat sənayesi;
- Sənaye;
- Təbii ehtiyatlar;
- √ Təbii şərait.
- Kənd təsərrüfatı;

65. Maddi nemətlər istehsalında iştirak edir:

- Havanın rütubəti;
- Atmosfer təzyiqi;
- İqlim;
- Relyef;
- √ Təbii ehtiyatlar.

66. İstehsalın yerləşməsinə təsir edə bilər:

- Çay şəbəkəsi;
- Əhalinin sayı.
- Günəş enerjisi;
- Atmosfer təzyiqi;
- √ Təbii şərait;

67. Maddi nemətlər istehsalı mümkün deyil:

- √ Təbii ehtiyatsız;
- Relyefsiz;
- Təbii şəraitsiz;
- İqlimsiz;

- Çay və göllərsiz.

68. Təbii ehtiyatlar bu istehsalda iştirak edir:

- Sosial sahələr;
- İstehsalın kooperasiyasında.
- İstehsalın təmərküzləşməsində;
- √ Maddi nemətlər istehsalı;
- Emal sahəsinin dərinləşməsi;

69. Təbii resurs anlayışına aiddir:

- Əmək ehtiyatları;
- √ İnsanların istifadə etdiyi ehtiyatlar;
- Sənaye müəssisələri.
- Müxtəlif texnoloji avadanlıqlar;
- Faydalı qazıntılar;

70. Təbii ehtiyatların qiymətləndirilməsinin ən əsas üsulu budur:

- √ Renta.
- Məsrəf.
- İcarə.
- Kapital.

71. Təbii ehtiyatlar alınır:

- Təbii amillərdən.
- Hidrosferdən.
- Atmosferdən.
- √ Təbii üsürlərdən.
- Günəş enerjisindən.

72. Ekoloji-iqtisadi məhdudiyyət hansıdır?

- Tullantıların izn həddi (TİH)
- Konsentrasiyanın izn həddi (KİH)
- √ İstismarın izn həddi (İİH)
- Hidrosferin çirklənmə indeksi (HÇİ)
- Atmosferin çirklənmə indeksi (AÇİ)

73. Atmosferin və hidrosferin çirklənmə indeksi neçə göstəricidən (KİH) asılıdır?

- √ 5.0
- 6.0
- 2.0
- 8.0
- 3.0

74. Termik çirklənmə sulara neçə dərəcə ola bilər?

- 2°S
- 10°S.
- 3°S
- √ 5°S
- 8°S

75. Mobil telefonlar insanlara hansı mənfi təsiri ilə seçilir?

- Radioaktiv şüalanma.

- Radio dalğaları.
- Səs-küy.
- Exo.
- √ Elektromaqnit sahəsi.

76. Optimal səs-küy fonu nə qədərdir?

- 90 db
- 10 db
- 100 db
- √ 20 db
- 50 db

77. Konsentrasiyanın izin həddi müəyyən olunur:

- Dəniz və içməli sular üçün.
- Hər bir şəhər üçün.
- Bütün komponentlər üçün.
- √ Təbii ünsürlərdə rast gəlinə bilən hər bir kimyəvi birləşmə və element üçün.
- Bütün kimyəvi elementlər üçün.

78. Ekoloji-iqtisadi sistem nədir?

- təbii-texnogen kompleks;
- təbii-ərazi kompleksi;
- məhəlli ərazi-istehsal kompleksi.
- ərazi-istehsal kompleksi;
- √ ətraf mühitin iqtisadiyyatının tədqiqat obyektı

79. Təbii sərvətləri cəmiyyət necə qiymətləndirir?

- tükənən növləri kimi
- ehtiyatların başlıca xüsusiyyətlərini müəyyən etmək üçün
- √ cəmiyyətin inkişafının elementi kimi
- aktiv kapital kimi
- ehtiyatlı hələ tam dəqiqləşdirilməmiş sərvətlər kimi

80. Ətraf mühitin çirkləndiyi sahə

- xalq təsərrüfatı
- istehlak
- istehsal
- √ ərazi
- cəmiyyət

81. Fiziki, kimyəvi, bioloji və radioaktiv çirklənmələr nədir?

- Meşələr.
- Heyvanlar.
- İnsanlar.
- √ təsərrüfat fəaliyyəti
- Başqa planetlərdən gəlmələr.

82. Təbii resurs anlayışına aiddir:

- Əmək ehtiyatları;
- Faydalı qazıntılar;
- √ İnsanların istifadə etdiyi ehtiyatlar;
- Müxtəlif texnoloji avadanlıqlar;
- Sənaye müəssisələri.

83. Təbii ehtiyatların qiymətləndirilməsinin ən əsas üsulu budur:

- Kapital.
- √ Məsrəf.
- planlaşdırma
- tənzimləmə
- kəşfiyyat

84. Təbii ehtiyatların geoloji qiymətləndirilməsinə bu kateqoriyalar aiddir:

- C,N,N
- İ, B ,C
- C, D,E
- N,B,A
- √ A,B,C

85. Ekoloji məhdudiyyətlər lazımdır:

- Sənayeni inkişaf etdirmək üçün.
- Torpağı genişləndirmək üçün.
- Kənd təsərrüfatı üçün.
- İqtisadiyyatı inkişaf etdirmək üçün.
- √ Təbii ehtiyatlardan istifadə üçün.

86. Elektromaqnit sahəsi nələr vasitəsilə yarana bilər?

- Radioaktiv şüalanma.
- Səs-küy.
- Exo.
- √ mobil telefonlar
- Radio dalğaları.

87. Desibel hansı çirklənmənin vahididir?

- maye tullantı
- √ səs-küy
- toz tullantıları
- sürət vahididir
- bərk tullantı

88. Orta radiasiya fonu Azərbaycan Respublikasında nə qədərdir?

- 5-10mkr/ saat.
- √ 15-20 mkr/saat
- 30-40 mkr/ saat.
- 10 mkr/ saat.
- 20-25 mkr/ saat.

89. Təbii ünsürlərdə kimyəvi birləşmə və element üçün nə tələb olunub?

- Bütün kimyəvi elementlər üçün.
- √ konsentrasiyanın izn həddi
- Dəniz və içməli sular üçün.
- Təbii ünsürlərdə rast gəlinə bilən hər bir kimyəvi birləşmə və element üçün
- Bütün komponentlər üçün.

90. Təbii mühitin qorunması nəyi tələb edir?

- Sənayeni inkişaf etdirmək.

- √ genetik fondun saxlanması
- Yeni kənd təsərrüfatı sahələrinin inkişafı.
- Meliorasiyanın inkişafı.
- Yeni məhsul növləri tapmaq.

91. Təbii mühitə icazə verilən təsir norması nədir?

- Maddələrin kimyəvi fəallığı.
- √ keyfiyyət normativi
- İqtisadi təhlükəsizlik.
- Texniki təhlükəsizlik.
- Ekoloji təhlükəsizlik.

92. Fiziki, kimyəvi, bioloji və radioaktiv çirklənmələr nədir?

- Başqa planetlərdən gəlmələr.
- Heyvanlar.
- √ təsərrüfat fəaliyyəti nəticəsində
- İnsanlar.
- Meşələr.

93. Ekoloji normativlər nəyin göstəricisidir?

- Ərazi istehsal kompleksləri.
- √ ətraf mühitin keyfiyyəti
- Sənaye qovşaqları.
- Şəhərlər.
- Təbii ərazi kompleksləri.

94. Ətraf mühitin keyfiyyəti nədir?

- Suyun çirklənməsi.
- √ ekoloji norma
- Torpağın çirklənməsi.
- Meşələrin çirklənməsi
- Atmosferin çirklənməsi.

95. Təbii ünsürlərə nələrə aid edirlər?

- biosfer
- √ su, torpaq, hava və s.
- ozonosfer
- litosfer
- təbii şərait

96. Təbii ərazi kompleksləri və ərazi istehsal kompleksləri nədir?

- Məhəlli ərazi istehsal kompleksləri.
- √ ekoloji iqtisadi sistemlərin tərkib hissəsi
- İqtisadi rayonlar.
- Sənaye qovşaqları və iqtisadi rayonlar.
- Sənaye qovşaqları.

97. “Zəif və ciddi” terminləri nəyə aiddir?

- Reqlional inkişaf.
- √ davamlı inkişaf
- Texnikanın tətbiqi.
- Yeni texnologiyanın gətirilməsi
- Lokal inkişaf.

98. Obyektə təsir edən mühit necə adlanır?

- Sənaye qovşaqları.
- √ ətraf mühit
- Sosial mühit.
- İnfrastruktur.
- İqlim mühiti.

99. Təbii ehtiyatların təsnifatı nəyə aid edilir?

- İqlim göstəricilərinə.
- √ təbiətlə cəmiyyət arasında əlaqəyə
- Təbii ehtiyatların emalı.
- Əmək ehtiyatlarının mövcudluğu.
- Çay şəbəkəsi.

100. Ətraf mühitin çirkləndiyi sahələr :

- dənizlərdə;
- √ ərazi
- kosmosda;
- adalarda.
- göllərdə;

101. Təbiəti mühafizə tədbirləri hansı səviyyədə həll olunur?

- kosmik səviyyədə;
- √ ekoloji-iqtisadi səviyyədə
- iqtisadi rayon səviyyəsində.
- təbii-ərazi kompleksində;
- ekoloji-iqtisadi kompleks səviyyəsində;

102. Ekoloji-iqtisadi sistem nədir?

- təbii-ərazi kompleksi;
- √ ƏMİ-nin tədqiqat obyektı
- ərazi-istehsal kompleksi;
- məhəlli ərazi-istehsal kompleksi.
- təbii-texnogen kompleks;

103. Ətraf mühitdən səmərəli istifadə üsullarının tədqiqi nəyə aiddir:

- məhsulların sənaye emalı;
- √ Tİİ elminin vəzifələrinə
- neft istehsalı.
- təbiətdən səmərəli istifadə üsullarının tədqiqi;
- kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalı;

104. ƏMİ-nin tədqiqat istiqamətinə aid edilmir:

- təbiətdən istifadənin tənzimlənməsi;
- √ biosenoz
- təbii resurs potensialı.
- təbii şəraitin qiymətləndirilməsi
- təbiəti mühafizə fəaliyyətinin maliyyələşməsi;

105. Təbiəti mühafizə fəaliyyətinin növlərindən asılı olaraq ekologiya üçün hansı xərclər ayrılır?

- əsas istehsal proseslərinin texnoloji rekonstruksiyasının maliyyələşməsi

- ✓ ekoloji təhsil və maariflənməyə sərf olunan xərclər
- hər hansı materikin ilkin ekoloji vəziyyətinin təhlilinə çəkilən xərclər
- əhalinin miqrasiyasının nizamlanmasına çəkilən xərclər
- SES-lərin yaradılmasına çəkilən xərclər

106. Aşağıdakılardan hansı təbiəti mühafizə fəaliyyətinin növünə daxildir?

- İES-lərin yaradılması
- ekoloji siyasətin hazırlanması
- ekoloji auditin aparılmasının vaxtının və xərcinin müəyyən olunması
- ekoiqtisadi, ekohüquqi sahələrdə ətraf mühitin mühafizə qanunvericiliyinin gözlənilməsi
- ✓ radiasiya təsirindən mühafizə

107. Cari təbiəti mühafizə fəaliyyəti nədir?

- müxtəlif kimyəvi çirkləndirici, müxtəlif təbii və fiziki təsir amillərinə nəzarət
- Stasionar mənbələrin monitorinqi.
- çirkləndiricilərin təsirindən ətraf mühitdə yarana biləcək vəziyyətin proqnozu
- ətraf mühitin faktiki vəziyyəti və çirklənmə səviyyəsinin qiymətləndirilməsi
- ✓ arasıkəsilmədən həyata keçirilən, ətraf mühitin yaxşılaşdırılmasına yönəldilmiş fəaliyyət

108. Assimilyasiya potensialının səmərəli istifadəsini təmin etmək üçün nə etmək lazımdır?

- təbiətlə cəmiyyətin qarşılıqlı əlaqəsini təmin etmək
- çirklənmələrdən dəyən zərərin hesablanması
- sənaye sahələrini inkişaf etdirmək
- ✓ ona əmlak hüququ tətbiq etmək vacibdir
- sistemli idarəetmə faktorundan istifadə etmək vacibdir

109. Assimilyasiya potensialı altında nə başa düşülür?

- təbii sərvətlərdən səmərəli və qənaətlə istifadə edilməsi
- ekoloji təhlükəsizliyin təmin edilməsi
- ✓ müəyyən kəmiyyətli zəhərli maddələrin öz xüsusiyyətini dəyişmədən təbii mühitdə onları zərərsizləşdirmə, udma, emal etmə qabiliyyəti
- biosferdə baş verən proseslərin öyrənilməsi
- ətraf mühitə edilən antropogen təsirlərin gücləndirilməsi

110. Çirkləndiricilərə verginin qoyulmasını ilk dəfə kim təklif etmişdir?

- E.Hekkel
- V.Vernadski
- A.Danilevski
- C.Adams
- ✓ A.Piqu

111. Ekstremal məsrəflər özünü necə göstərir?

- istehsalın müxtəlif sahələrində effektivliyi yüksəkdir
- ətraf mühitin vəziyyətinin yoxlanılmasında
- digər müəssisələrin xərclərinə təsir etmir
- başqa müəssisələrin xərclərinin azalmasında
- ✓ başqa müəssisələrin xərclərinin artmasında

112. Təsərrüfat subyektlərinin ekoloji məsrəfləri nəyə daxildir?

- təbii mühitin mühafizə xərclərinə
- müxtəlif texnoloji avadanlıqlardan istifadə xərclərinə
- ✓ müəssisə nəzdində ümumi istehsal xərclərinə
- təbii ehtiyatlardan istifadə xərclərinə
- tədqiqat istiqamətində aparılan xərclərə

113. Ətraf mühitin qorunmasına hansı cari xərclər daxildir?
- ekoloji-iqtisadi proseslərin təhlil olunması xərcləri
  - ekoloji auditin həyata keçirilməsi xərcləri
  - √ ətraf mühitin müstəqil nəzarətinin təşkilinə, elmi-texniki tədqiqatlara olan xərclər
  - sanitar-texniki tədbirlərə çəkilən xərclər
  - ətraf mühit parametrlərinin və mənfi təsir amillərinin instrumental təhlili xərcləri
114. Ətraf mühitin qorunmasına hansı cari xərclər daxildir?
- ekoloji-iqtisadi proseslərin təhlil olunması xərcləri
  - sanitar-texniki tədbirlərə çəkilən xərclər
  - ətraf mühit parametrlərinin və mənfi təsir amillərinin instrumental təhlili xərcləri
  - ekoloji auditin həyata keçirilməsi xərcləri
  - √ elmi-tədqiqat işlərinin xərclərinə, mütəxəssislərin hazırlanmasına olan xərclər
115. Ətraf mühitin qorunmasına hansı cari xərclər daxildir?
- ekoloji auditin həyata keçirilməsi xərcləri
  - ətraf mühit parametrlərinin və mənfi təsir amillərinin instrumental təhlili xərcləri
  - ekoloji-iqtisadi proseslərin təhlil olunması xərcləri
  - sanitar-texniki tədbirlərə çəkilən xərclər
  - √ korlanmış torpaqların rekultivasiyasına olan xərclər
116. Ətraf mühitin qorunmasına hansı cari xərclər daxildir?
- ekoloji-iqtisadi proseslərin təhlil olunması
  - ətraf mühit parametrlərinin və mənfi təsir amillərinin instrumental təhlili
  - ekoloji auditin həyata keçirilməsi
  - √ təyinatlı təbiəti mühafizə əsas fondlarının saxlanılmasına və istismarına olan xərclər
  - sanitar-texniki tədbirlərə çəkilən xərclər
117. Ətraf mühitin mühafizə fəaliyyətinə qoyulmuş kapitalın mənimsənilməsi nəticəsində hansılar yaradılır?
- kommunal təsərrüfat sahələri
  - kənd təsərrüfat sahələri
  - ekoloji pasportlar
  - √ təbiəti mühafizə istiqamətli fondlar
  - atom elektrik stansiyaları
118. Zamanına əsasən təbiəti mühafizə xərclərinin həyata keçirilməsinin hansı kateqoriyaları vardır?
- daimi
  - ortamüddətli
  - qısamüddətli
  - uzunmüddətli
  - √ kapital və cari
119. Alimlərin verdiyi proqnoza görə, bugünkü ekoloji xərclərə qənaət gələcəkdə təbii mühitin yeniləşdirilməsinə neçə faiz ÜMM xərclənməsinə gətirib çıxarda bilər?
- 35-45%
  - 60-80%
  - 20-30%
  - 25-40%
  - √ 40-50%
120. Aşağıdakılardan hansı cəmiyyətin ekoloji təsiri struktur xərclərinə daxil edilir?

- ✓ təbiəti mühafizə fəaliyyətini idarə edən institutların yaradılması və təkilləşdirilməsi
- ekoloji audit aparılmasına başqa auditorları cəlb etmək
- demoqrafik proseslərə nəzarət
- ekoloji siyasətin hazırlanması
- çirklənməyə görə ödənişlərin icrasının yoxlanılması

121. Aşağıdakılardan hansı cəmiyyətin ekoloji təsirinin struktur xərclərinə daxil edilir?

- ətraf mühitə səmərəli təsir etmək üçün təklif və tövsiyələrin verilməsi
- nəzarət obyektinə üçün informasiya modelinin seçilməsi
- müəssisədə vəziyyətin təhlili
- ✓ təsərrüfat fəaliyyətin ekoloji reqlamentinin hazırlanması
- ekoloji audit aparılmasına başqa auditorları cəlb etmək

122. Aşağıdakılardan hansı cəmiyyətin ekoloji təsiri struktur xərclərinə daxil edilir?

- ətraf mühitdə baş verən hadisələrin ekspertizası
- ekoiqtisadi, ekohüquqi sahələrdə təbiəti mühafizə qanunvericiliyinin gözlənilməsi
- radiometrik cihazlarla aparılan monitorinq
- müəssisə haqqında ümumi məlumatlar
- ✓ maddi istehsal sferasının ekoloji modernizasiyası

123. Aşağıdakılardan hansı cəmiyyətin ekoloji təsiri struktur xərclərinə daxil edilir?

- lisenziyaların verilməsi
- auditor yoxlaması
- ekoloji siyasətin hazırlanması
- ✓ ekoloji infrastrukturun təşkili
- müqavilələrin hazırlanması

124. Cəmiyyətin ekoloji təsiri struktur xərclərinə hansı daxil edilir?

- təbiətdən istifadəçilərin maliyyə fəaliyyətinin yoxlanılması
- işçi qüvvəsinin müəyyənliyi.
- antropogen təsir dərəcəsinin ölçülməsi
- ✓ ekoloji savadlanma, kadrların hazırlığı
- çirklənməyə görə ödənişlərin icrasının yoxlanılması

125. Tullantıların həcminə görə ödənişə aid deyil:

- Sudan istifadəyə görə ödəniş.
- Torpaqdan istifadəyə görə vergi.
- Yerin təkindən istifadəyə görə.
- Tullantıların həcminə görə ödəniş.
- ✓ Meşə gəlirləri.

126. Müəssisələrin büdcəsi ilə torpağın çirklənməsi arasındakı qeyri müəyyənlik nədən asılıdır?

- Regionların ekoloji vəziyyətindən.
- ✓ ödənişin həcmindən
- Tullantıların həcmindən.
- Tullantıların nisbi təhlükə əmsallarından
- Tullantıların tərkibindən

127. Yerin təkindən istifadəyə görə ödənişlər hansı ödəniş növünə aiddir?

- Yerin təkindən istifadəyə görə cərimələr.
- ✓ istifadəyə görə
- Mineral-xammal bazasının bərpasına görə köçürmə.
- Konkursda iştiraka görə və lisenziya verilməsinə görə haqq.

- Aksizlər.

128. Aşağıdakılardan təbii ehtiyatlardan istifadəyə görə ödənişlərin üsullarına aid olmayan hansıdır?

- Məsrəf.
- Doğru cavab yoxdur.
- Təkrar istehsal və ya bərpa.
- ✓ axtarışlar
- Renta.

129. Ödənişlərin miqdarı aşağı keyfiyyətli resursa görə olmalıdır-hansı prinsipə uyğun gəlir?

- istifadə olunmayan təbii ehtiyatlar iqtisadi cəhətdən qiymətləndirilməsidir.
- ödəniş yükünün istehlakçıların üzərinə yığılmasına yol verilməlidir.
- Daha keyfiyyətli resursa görə yüksək olmalıdır.
- Ödənişin həcmi o səviyyədə olmalıdır ki, xammal tutumunun azaldılmasını stimullaşdırsın və ya xammalın əvəz olunmasını təmin etsin.
- ✓ Təbii resurslardan istifadəyə görə ödəniş prinsipi

130. Yerin təkindən istifadəyə görə ödənişlər ödəniş növünə aiddir?

- Konkursda iştiraka görə və lisenziya verilməsinə görə haqq.
- Mineral-xammal bazasının bərpasına görə köçürmə.
- ✓ ödəniş növünə aid deyil
- Yerin təkindən istifadəyə görə ödənişlər.
- Aksizlər.

131. Atmosferin çirklənməsinə görə ödənişlər təbii resurslardan istifadəyə görə ödənişə aid edilir?

- Yerin təkindən istifadəyə görə ödəniş.
- Mineral-xammal bazasının bərpasına görə ödənişlər.
- Sənaye müəssisələri tərəfindən sudan istifadəyə görə ödəniş.
- Meşə gəlirləri.
- ✓ aid edilmir

132. Təbii resurslardan səmərəli istifadənin əsas məqsədi nədir?

- Təbiətdən istifadəni stimullaşdırmaq.
- Doğru cavab yoxdur.
- Təbiətdən istifadəni tənzimləmək.
- Təbiətdən istifadə tədbirlərinin proqnozlaşdırmaq.
- ✓ ətraf mühətdən istifadənin ödənişliliyini müəyyənləşdirmək

133. İqtisadi qiymətləndirməyə görə nə müəyyənləşdirilir?

- Doğru cavab yoxdur
- Onlardan istifadənin həcminə görə.
- ✓ təbii resurslardan istifadəyə görə ödəniş
- Onların yatırım şəraitinə görə.
- Onların tərkibinə görə;

134. Mühitin ekoloji vəziyyətindən asılıdır:

- Təbiəti mühafizə xərclərindən
- Konsentrasinin izn həddindən
- ✓ tullantıların yerləşməsinə görə ödənişin həcmi
- Tullantıların izn həddindən
- İstismarın izn həddindən.

135. Təbiəti mühafizə xərcləri bu amillərdən asılı deyil:

- Tullantıların ümumi həcmi.
- Zərərli maddələrin nisbi təhlükə əmsalı.
- Tullantıların tərkibi.
- Yeni texnoloqiyanın tətbiqi.
- √ Çirklənməyə görə ödənişlərin həcmindən

136. Tullantıların həcmi nəyə təsir göstərir?

- Fəal çirklənmə zolaqları.
- Təbii mühafizə xərcləri
- Tullantıların izn həddi.
- Konsentrasiyanın izn həddi.
- √ ödənişin həcminə

137. Zərərli maddələrin nisbi təhlükə əmsalı nədən asılıdır?

- Təbii mühafizə xərclərindən.
- Konsentrasiyanın izn həddindən
- Tullantıların izn həddindən.
- √ çirklənməyə görə ödənişlərin həcmindən
- Mühitin ekoloji vəziyyətindən.

138. Atmosferin çirklənməsindən dəyən zərərə təsir edir:

- Havanın kimyəvi tərkibi.
- Havanın təzyiqi.
- Havada olan tozun həcmi.
- √ Zərərli maddələrin nisbi təhlükə əmsalı.
- Havada olan su buxarının həcmi.

139. Su hövzələrinin çirklənməsindən dəyən zərər asılıdır:

- Yağıntılardan;
- Suyun kimyəvi tərkibindən.
- Su sərfindən;
- Su modulundan;
- √ Zərərli maddələrin nisbi təhlükə əmsalından.

140. Torpağın dövrüydən çıxmasından dəyən zərər asılıdır:

- Bitkilərin məhsuldarlığından.
- Heyvanların məhsuldarlığından
- Torpağın münbitliyindən.
- Bitkilərin növündən.
- √ Hər hektardan gələn gəlirdən.

141. Meşə təsərrüfatına dəyən zərər asılıdır:

- √ Meşələrin çirklənmə sahəsindən;
- Ağacların boyundan;
- Meşələrin tərkibindən;
- Meşələrdə ağacların diametrindən.
- Meşələrin rütubət göstəricilərindən;

142. Heyvandarlığa dəyən zərər asılıdır:

- Çirklənən torpağın sahəsindən;
- Bitkiçiliyə dəyən zərərdən.
- Yem bazasının azalmasından;
- √ Heyvandarlıq sahəsində məhsuldarlığın aşağı düşməsindən;

- Heyvandarlıq sahəsinin inkişaf səviyyəsindən;

143. Çirklənmədən bitkiçiliyə dəyən zərərə təsir edir:

- Məhsulun maya dəyəri;
- Torpağın münbitliyi;
- Məhsulun həcmi.
- İqlim;
- ✓ Çirkləndirici maddələrin həcmi;

144. Təsərrüfata dəyən zərər neçə hesablanır:

- Sənayeyə dəyən zərər kimi;
- Sənaye və kənd təsərrüfatına dəyən zərərlərin cəmi kimi;
- Nəqliyyata dəyən zərər kimi;
- ✓ Təsərrüfat sahələrinə dəyən zərərlərin cəmi kimi.
- Kənd təsərrüfatına dəyən zərər kimi;

145. Çirklənmədən dəyən zərər hesablanır:

- Dolay;
- Təcrübi.
- İqlim;
- ✓ Empririk;
- Tropik;

146. Radiotermik cihazlarla kosmosda və istənilən sahədə aparılan monitorinqdir:

- radiometrik cihazlarla təchiz olunmuş aparatlarla atmosferdə aparılan monitorinq.
- xüsusi cihazlarla torpaq örtüyündə aparılan monitorinq
- ✓ məsafə monitorinqi
- radiometrik cihazlarla təchiz olunmuş aparatlarla aparılan monitorinq.
- radiometrik cihazlarla təchiz olunmuş aparatlarla litosferdə aparılan monitorinq.

147. Ətraf mühitin kimyəvi və bioloji vəziyyətinə nəzarət nə adlanır?

- ətraf mühitin fiziki və kimyəvi vəziyyətinə nəzarət
- ətraf mühitin fiziki vəziyyətinə nəzarət.
- ətraf mühitin kimyəvi vəziyyətinə nəzarət.
- ətraf mühitin bioloji vəziyyətinə nəzarət.
- ✓ ekobiokimyəvi vəziyyətə nəzarət

148. Təbii və antropogen təsirdən ətraf mühitdə baş vermiş dəyişikliklərə nəzarət nə adlanır?

- fiziki monitorinqdir.
- qlobal monitorinqdir.
- lokal monitorinq sistemidir.
- qısa müddətli monitorinqdir.
- ✓ biosferin kompleks monitorinqi

149. Auditorların vəzifəsinə daxil olmayan hansıdır?

- mühasibat uçotunun təşkilinə kömək göstərilməsi
- ✓ müəssisələrə maliyyə yardımı göstərmək
- sifarişçiyə informasiya xidməti
- ekspert qiymətləndirilmələri
- verginin hesablanmasına kömək

150. Auditor xidmətinə aid deyil:

- daxili audit
- ✓ könüllü audit
- uyğunluq audit
- məcburi audit
- kənar audit

151. Təbii mühitin fiziki halının qiymətləndirilməsi auditin hansı fəaliyyətinə uyğun deyil:

- ekoloji siyasətin hazırlanması.
- ✓ ekoloji auditin predmetinə
- təbiəti mühafizənin məqsəd və vəzifələrinin müəyyən edilməsi.
- ekoiqtisadi, ekohüquqi sahələrdə təbiəti və ətraf mühitin mühafizə qanunvericiliyinin gözlənilməsi.
- təbii resurslardan səmərəli istifadə olunması.

152. İlk dəfə audit tətbiq edən dövlətlər sırasındadır:

- Rusiya
- ✓ ABŞ
- Fransa
- Almaniya
- Yaponiya

153. Təbii resurslarda istifadə və bərpası üzrə hesablamaların və digər fəaliyyətlərin yoxlanılması nə ilə uyğundur?

- təbiətdən istifadəçilərin maliyyə fəaliyyətinin yoxlanılmasıdır.
- ✓ ekoloji audit ilə
- təbiətdən istifadəyə görə ödənişlərin yerinə yetirilməsinin yoxlanılmasıdır.
- çirklənməyə görə ödənişlərin icrasının yoxlanılmasıdır
- antropogen təsir dərəcəsinin yoxlanılmasıdır.

154. İmperativ, təhlükəsizlik, aşkarlıq, müstəqillik, komplekslik ekspertizanın hansı funksiyasına aiddir?

- müstəqillik, aşkarlıq, enerjiyə qənaət, riskin azaldılması.
- ✓ ekoloji ekspertizanın əsas prinsipinə
- peşəkarlıq, müstəqillik, aşkarlıq, imperativ.
- enerjiyə qənaət, müstəqillik, imperativ, aşkarlıq.
- imperativ, təhlükəsizlik, aşkarlıq, enerjiyə qənaət.

155. Ekoloji ekspertizanın mexanizminə daxildir?

- ətraf mühitdə baş verən hadisələrin ekspertizası
- ✓ kompleks elmi tədqiqat işlərindən ibarət layihələrin ekoloji ekspertizası
- ekspertizanın elmi əsasları
- ekspertizanın funksiyaları
- təbii floranın layihələndirməsinin ekspertizası

156. Təsərrüfat, layihə və planları reallaşmaqdan əvvəl hansı hallarda keçirilməlidir?

- iqtisadiyyatda böhran baş verdikdə.
- ✓ ətraf mühitin ekspertizasında
- milli valyuta dəyərini itirdikdə.
- ekoloji fəlakət baş verdikdə.
- ölkədə iqtisadi islahatlar aparıldıqda.

157. İqtisadi xarakterli tədbirlər sistemi nədir?

- siyasi və iqtisadi xarakterli tədbirlər sistemidir.
- ✓ ekoloji ekspertiza
- siyasi və hüquqi xarakterli tədbirlər sistemidir.
- iqtisadi və hüquqi xarakterli tədbirlər sistemidir.

- hüquqi və mənəvi xarakterli tədbirlər sistemidir.

158. Qarşılıqlı tərəflərin qanəedici qərarlar qəbul etməyə yönəlmiş məsləhətləşmələr hansı monitorinqin vəzifəsi hesab olunur?

- ekoloji sistemin və insanların məskunlaşma sahələrinin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi.
- ✓ kompleks ekoloji monitorinqinin.
- ekoloji və yaşayış sahələrinin müayinəsinin keçirilməsi.
- yaranmış neqativ halların ləğv və ya təsirinin azaldılması üçün tədbirlər hazırlamaq
- göstərilən sahələrdə baş vermiş dəyişikliklərin səbəbinin müəyyən edilməsi və qiymətləndirilməsi.

159. Hansı monitorinq universal monitorinq hesab edilir?

- ekoloji ekspertiza
- ✓ kompleks ekoloji monitorinq
- nəzarət obyektinin monitorinqi
- fiziki monitorinq
- kompleks nəzarət

160. Bioloji monitorinq nələr vasitəsilə həyata keçirilir?

- bioloji monitorinq biosferdə aparılan monitorinqidir.
- ✓ bioindikatorlar vasitəsilə aparılan monitorinqdir
- bioloji monitorinq dünya okeanında gedən bioloji prosesləri əhatə edən monitorinqidir.
- bioloji monitorinq heyvanlar aləmində aparılan monitorinqidir.
- bioloji monitorinq bitki aləmində aparılan monitorinqidir.

161. Ətraf mühitə təsir edən fiziki proseslərə nəzarətdir:

- ətraf mühitdə gedən bioloji proseslərə nəzarət.
- litosferdə gedən proseslərə nəzarət.
- insan orqanizmində gedən proseslərə nəzarət.
- ətraf mühitə təsir edən müxtəlif kimyəvi proseslərə nəzarət.
- ✓ fiziki monitorinq.

162. Regional və lokal antropogen təsirlərə məruz qalan xüsusi təhlükəli zonalara nəzarət necə adlanır?

- regional antropogen təsirlərə məruz qalan zonaların monitorinqi.
- ✓ impakt monitorinq sistemi
- Lokal antropogen təsirlərə məruz qalan təhlükəsiz zonaların monitorinqi.
- Antropogen təsirlərə məruz qalan xüsusi təhlükəli zonaların monitorinqi.
- lokal antropogen təsirlərə məruz qalmayan zonaların monitorinqi.

163. Hər hansı bir region daxilində gedən proseslər hansı monitorinq adlanır?

- hər hansı bir ölkə daxilində gedən proseslərə.
- ✓ regional monitorinq sistemi
- hər hansı bir şəhər daxilində gedən proseslərə.
- dünyada gedən proseslərə.
- inzibati rayon daxilində gedən proseslərə.

164. Ölkə miqyasında aparılan ekoloji monitorinq hansı monitorinqdir?

- beynəlxalq miqyasda aparılan monitorinq.
- ✓ milli monitorinq
- materikdə aparılan monitorinq.
- şəhərdaxilində aparılan monitorinq.
- bir neçə ölkədə aparılan monitorinq.

165. Regional antropogen təsirlərə təbiətdə baş verən hallarla hansı monitorinq növü məşğuldur?

- √ Baza monitoring sistemi
- kimyəvi monitoring sistemi
- lokal monitoring sistemi
- dünyəvi monitoring sistemi
- milli monitoring sistemi

166. Bütöv biosferdə ekoloji komponentlərlə yanaşı ekstremal vəziyyətlərin yaranacağı barədə xəbərdarlıq etmək necə adlanır?

- yer kürəsinin atmosferində baş verən proseslərə nəzarət etmək.
- √ global monitoring sistemi
- materiklərin su hövzələrində baş verən proseslərə nəzarət etmək.
- cavabların hamısı doğrudur
- litosfer qatında baş verən proseslərə nəzarət etmək.

167. Bir nöqtədə yerləşən mənbəyin, hərəkətdə olan nəqliyyat vasitələrinin və müəyyən bir sahənin monitoringi nədir?

- yerini dəyişməyən mənbəyin monitoringi.
- bir nöqtədə yerləşən mənbənin
- müəyyən bir sahənin.
- √ çirkləndirici mənbələrin monitoringi
- Hərəkətdə olan nəqliyyat vasitələrinin.

168. Ekoloji monitoring sözünün mənası latıncadan tərcümədən nədir?

- öyrənmək
- √ nəzər salmaq
- uzlaşdırmaq
- çirklənməni azaltmaq
- təhlil etmək

169. Müxtəlif kimyəvi çirkləndiricilər, təbii və fiziki təsirlər nə adlanır?

- müxtəlif çirkləndirici maddələr.
- √ monitoringin təsir amili
- təbii təsir amilləri.
- fiziki təsir amilləri.
- kimyəvi çirkləndirici maddələr.

170. Təsir amilinə, çirkləndirici mənbələrə, miqyasına görə fərqlənmələr nə adlanır?

- təsir amilinə görə.
- √ monitoring sistemi
- miqyasına görə
- aparıldığı yerə görə
- çirkləndirici mənbələrə görə.

171. Atmosfer, yerüstü sular, okeanlar, dənizlər, yeraltı sular, kriosfera nəyə aid edilir?

- atmosfer, yeraltı sular.
- √ monitoring obyektinə
- okeanlar və dənizlər.
- atmosfer, kriosfera
- yerüstü sular, okeanlar.

172. Əhalinin miqrasiyasının nizamlanması hansı monitoringin tərkib hissəsidir?

- ətraf mühitin vəziyyətinə və ona təsir edən amillərə nəzarət etmək.
- √ monitoring sisteminə daxil deyil
- çirkləndiricilərin təsirdən ətraf mühitdə yarana biləcək vəziyyətin proqnozu.
- bu vəziyyətin qiymətləndirilməsi.

- ətraf mühitin faktiki vəziyyəti və çirklənmə səviyyəsini qiymətləndirmək.

173. Antropogen təsir mənbələrinə və təsir amillərinə nəzarət nə adlanır?

- kənd təsərrüfatının yerləşməsinə nəzarət
- sənaye müəssisələrinə nəzarət
- ✓ antropogen təsir üzrə ekoloji monitorinq
- əhalinin miqrasiyasına nəzarət.
- nəqliyyat vasitələrinə nəzarət.

174. Uzun müddətli müşahidə sistemi və onun dəyişməsi istiqamətinin proqnozlaşdırılması nədir?

- ətraf mühitin qısa müddətli-müşahidə sistemidir.
- ✓ ətraf mühitin monitorinqidir
- onun dəyişmə istiqamətinin proqnozlaşdırılmasıdır.
- demoqrafik proseslərə nəzarət sistemidir
- ətraf mühitin hazırkı vəziyyətinin qiymətləndirilməsidir

175. Sudan istifadəyə görə ödəniş formalarından deyil:

- Su vergisi.
- ✓ Sudan istifadə həcminə görə vergilər.
- Su obyektlərin mühafizəsi və bərpasına görə ödəniş.
- Doğru cavab yoxdur.
- Sudan istifadəyə görə lisenziya haqqları.

176. Torpaqlardan istifadəyə görə ödəniş formalarından deyil:

- Torpaq vergisi.
- ✓ Torpağın keyfiyyəti
- Torpağın normativ qiyməti
- Doğru cavab yoxdur.
- İcarə haqqı

177. Təbii resurslardan istifadəyə görə ödənişlərin prinsiplərindən deyil:

- Daha keyfiyyətli resursa görə yüksək olmalıdır.
- ✓ Ödənişlərin miqdarı aşağı keyfiyyətli resursa görə yüksək olmalıdır.
- istifadə olunmayan təbii ehtiyatlar iqtisadi cəhətdən qiymətləndirilməsidir.
- ödəniş yükünün istehlakçıların üzərinə yığılmasına yol verilməlidir.
- Ödənişin həcmi o səviyyədə olmalıdır ki, xammal tutumunun azaldılmasını stimullaşdırsın və ya xammalın əvəz olunmasını təmin etsin.

178. Yerin təkindən istifadəyə görə ödəniş növlərinə aid deyil:

- Konkursda iştiraka görə və lisenziya verilməsinə görə haqq.
- ✓ Yerin təkindən istifadəyə görə subsidiyalar.
- Mineral-xammal bazasının bərpasına görə köçürmə.
- Aksizlər.
- Yerin təkindən istifadəyə görə ödənişlər.

179. Təbiətdən istifadənin ödənişliliyinin məqsədi:

- Təbiətdən istifadəni tənzimləmək.
- ✓ Təbii resurslardan səmərəli istifadə etmək.
- Təbiətdən istifadəni stimullaşdırmaq.
- Doğru cavab yoxdur.
- Təbiətdən istifadə tədbirlərinin proqnozlaşdırmaq.

180. Təbii resurslardan istifadəyə görə ödəniş sistemi formalaşmışdır:

- XVI əsrin 70-ci illərindən.
- ✓ XX əsrin 70-ci illərindən.
- XVIII əsrin 70-ci illərindən.
- XIX əsrin 70-ci illərindən.
- XVII əsrin 70-ci illərindən.

181. Təbii resurslardan istifadəyə görə ödəniş müəyyənləşdirilir:

- Onların tərkibinə görə;
- ✓ Onların iqtisadi qiymətləndirilməsinə görə;
- Onlardan istifadənin həcminə görə.
- Doğru cavab yoxdur.
- Onların yatırım şəraitinə görə.

182. Suyun çirklənməsinə görə ödənişin həcmi asılıdır:

- Təbiəti mühafizə xərclərindən
- ✓ Mühitin ekoloji vəziyyətindən
- Konsentrasiyanın izn həddindən.
- İstismarın izn həddindən.
- Tullantıların izn həddindən.

183. Torpağın çirklənməsinə görə ödənişin həcmi asılı deyil:

- Tullantıların həcmindən.
- ✓ Müəssisələrin büdcəsindən.
- Tullantıların nisbi təhlükə əmsallarından
- Regionların ekoloji vəziyyətindən.
- Tullantıların tərkibindən

184. Təbii resurslardan istifadəyə görə ödənişə aid deyil:

- Yerin təkindən istifadəyə görə.
- ✓ Tullantıların həcminə görə ödəniş.
- Torpaqdan istifadəyə görə vergi.
- Sudan istifadəyə görə ödəniş.
- Meşə gəlirləri.

185. Çirklənməyə görə ödənişlərin həcmi bu amillərdən asılı deyil:

- Tullantıların ümumi həcmi.
- ✓ Təbiəti mühafizə xərcləri.
- Yeni texnoloqiyanın tətbiqi.
- Tullantıların tərkibi.
- Zərərli maddələrin nisbi təhlükə əmsalı.

186. Aşağıdakılardan hansı ekoloji sığorta tarifiyinə daxil deyildir?

- ✓ müəssisənin illik dövriyyəsinin tarif əmsalına vurulması yolu ilə.
- müəssisənin illik dövriyyəsinin istehsal xərclərinə bölünməsi yolu ilə.
- müəssisənin illik dövriyyəsinin tarif əmsalına bölünməsi yolu ilə.
- müəssisənin illik dövriyyəsinin illik mənfəətə vurulması yolu ilə.
- müəssisənin illik dövriyyəsinin illik mənfəətə bölünməsi yolu ilə.

187. Aşağıdakılardan hansı ekoloji sığortanın əsas prinsiplərindən hesab edilmir?

- sığorta olunan tərəfin də iqtisadi maraqlarının qorunması.
- sığortaçının sığorta ödənişinin minimumlaşmasında maraqları.
- yaradılmış maliyyə vəsaitindən təbiəti mühafizə tədbirlərinin həyata keçirilməsində maksimum istifadəsi.
- ✓ sığorta edənin sığorta ödənişinin həcmi artırılmasında maraqları.

- 3-cü tərəfə dəyən zərərin maksimum ödənilməsi.

188. Ekoloji sığorta fondlarının yaradılmasında məqsəd nədən ibarətdir?

- sənaye müəssisələrinin tikilməsi.
- suvarma kanallarının çəkilməsi.
- yeni texnologiyaların alınması.
- təsərrüfat layihələrinin maliyyələşdirilməsi.
- √ ekoloji böhran, fəlakət və bədbəxt hadisələr vaxtı müəssisə, əhali və təşkilatlara dəyən ciddi sosial-iqtisadi zərərin ödənilməsi.

189. Ekoloji bazarın əsas seqmentindən (bölünmə) deyil:

- gigiyenik və texnoloji
- enerji;
- √ ətraf mühiti mühafizə;
- təbiəti mühafizə;
- xammal;

190. Marketing idarəetmə prosesi mərhələlərindən deyil:

- bazar imkanlarının analizi;
- marketing kompleksinin hazırlanması;
- √ bazarın hansı mallarla dolduğunu müəyyənləşdirmək;
- məqsədli bazarın seçilməsi;
- marketing tədbirlərinin həyata keçirilməsi.

191. Ekoloji bazarın bölünməsi istiqamətləri aşağıdakılardır:

- xammal növləri üzrə;
- texnoloji qurğular və xammallar üzrə;
- tələbat və satış üzrə.
- mal və xidmət növləri üzrə;
- √ məhsul növləri və alıcı qrupları üzrə;

192. Bazar tədqiqatlarında istifadə olunan informasiya növləri:

- iqtisadi, hüquqi, xüsusi tədqiqat informasiyaları;
- doğru cavab yoxdur.
- müəssisə, firma və təşkilatların informasiyaları;
- sahə, birlik, kommertiya informasiyaları;
- √ ümumi, xüsusi, kommertiya informasiyaları;

193. Faktların və şəraitin məcmusu nə ilə qiymətləndirilir:

- firmalardan asılılıq dərəcəsi ilə;
- mal və materialların olması ilə.
- kəmiyyət və keyfiyyət dəyişkənliyi ilə;
- √ ekoloji bazarın vəziyyəti ilə
- rəqabət vəziyyəti ilə;

194. Marketingin əsas məqsədlərindən biri:

- ekoloji bazarın inkişafının təmin olunmasıdır;
- ətraf mühitin mühafizəsinin təmin olunmasıdır.
- təbiətdən kompleks istifadənin təmin olunmasıdır;
- √ müəssisənin plana uyğun və proporsional inkişafının təmin olunmasıdır;
- firma və birliklərin inkişafının proqnozlaşdırılmasının təmin olunmasıdır;

195. Marketing fəaliyyətinin əsas elementlərinə aiddir:

- marketinq tədbirlərinin həyata keçirilməsi;
- xammal bazarının vəziyyətinin proqnozlaşdırılması;
- qiymətlərin kəskin aşağı salınması;
- istehsal və istehlak kreditlərinin verməsi;
- √ təlabatın formalaşdırılması və satışın stimullaşdırılması.

196. Ekoloji marketinqdə ekstrarolyasiya üsulu əsaslanır:

- iqtisadi plan və proqnozların analizinə;
- istehsal və istehlak həcminin balansına.
- ekspertlərin bilik və intuisiyalarına;
- riyazi modellərin qurulmasına;
- √ qanunauyğunluqların iqtisadi təzahürlərinə və yayılmasının analizinə;

197. Bazarın kanyukturasının (vəziyyətinin) öyrənilməsinə kompleks yanaşmaya aiddir:

- √ proqnozlaşma və analitik metodların tətbiqi;
- uçot və hesabatın rəsmi forması;
- istehsalçı və istehlakçılar;
- dövlət və sahə statistikasını.
- təmizləyici qurğularla təminat;

198. Bazar vəziyyətinin öyrənilməsi aşağıdakı səviyyədə fərqləndirilir:

- normativ, sathıq, iqtisadi vəziyyəti;
- proqnostik, analiz, kompleks vəziyyəti
- kompleks, hüquqi, əmtəlik vəziyyəti;
- √ ümumi iqtisadi, sahəvi, əmtəlik vəziyyəti;
- informativ, sahəvi, köməkçi vəziyyəti;

199. Ekoloji bazarda ümumi informasiya mənbəyi:

- müəssisə və şirkətlərin statistikasındır;
- firma və istehsalçıların statistikasındır;
- tədqiqatdan toplanan statistikadır;
- regional təşkilatların statistikasındır;
- √ dövlət və sahə statistikasındır;

200. Ekoloji marketinq nəyi öyrənir?

- xammal bazalarının tarixi haqqında elmdir;
- ekoloji bazarın vəziyyətini proqnozlaşdırın bir sistemdir
- ekoloji bazarın vəziyyətini analiz edən bir sistemdir;
- √ təbii resurs bazarı, enerji resursları və təbiətdən istifadə sahəsində idarəetmədir;
- ekoloji bazarın vəziyyətinin öyrənilməsinə yönələn idarəetmə fəaliyyətinin növüdür;

201. Sahibkarlıq fəaliyyəti üçün vacib məsələ deyil:

- qərarların qəbulu və reallaşdırılması
- öz əmlakı ilə risk etmək
- istehsalın təşkili
- √ gəlirsiz biznes
- nəticə üçün məsuliyyət daşımaq

202. Ekoloji sahənin səmərəliliyi ekoloji, sosial və iqtisadi səmərə ilə ona sərf olunan məsrəflərin nəyinə bərabərdir?

- cəminə
- yarisına
- nisbətində
- √ fərqiyyə

- hasilinə

203. Firma və müəssisə səviyyəsinə nə aiddir?

- məşğulluq
- √ əlavə gəlirin alınması
- məruzələr
- audit
- əlavə məhsul

204. Ekoloji sahibkarlıq fəaliyyətinə bizim ölkəmizdə neçənci ildən başlanmışdır?

- 1993.0
- √ 1989
- 1996.0
- 1997.0
- 1994.0

205. Formalarına görə ekoloji sahibkarlıq nəyə görə təsnif olunur?

- sahibkara və mülkiyyət formasına görə
- √ mülkiyyət formasına və fəaliyyət sahəsinə
- enerjiyə qənaətə və sahibkara görə
- məruzəyə və enerjiyə qənaətə görə
- sahibkara və fəaliyyət sahəsinə görə

206. Bəzən ekoloji sahibkarlıq hansı növlərə ayrılır?

- əsas və lazımsız
- √) əsas və köməkçi
- əsas və II sahibkarlıq
- lazımlı və lazımsız
- I və II sahibkarlıq

207. CERES nədir?

- sahibkarlıq fəaliyyətidir
- √ təbiətə məsul iqtisadiyyat uğrunda koalisiyadır
- idarəetmə sistemidir
- Beynəlxalq ticarətin şərtləridir
- həyat dövrüsidir

208. Daha konkret prinsiplər hansı təşkilat tərəfindən hazırlanmışdır?

- BMT
- √ CERES
- OPEK
- Dünya ticarət palatası
- UNİCEF

209. Ekoloji biznesin əsas prinsipləri davamlı inkişaf naminə nədə öz əksini tapmışdır?

- ekoloji auditdə
- ekoloji bazarda
- biosferin mühafizəsində
- ekoloji menecmentdə
- √ “Sahibkarlıq fəaliyyəti xartiyasında”

210. Sahibkarlıq üçün ən vacib məsələlər hansılardır?

- sənədləşmə sistemidir
- √ müəyyən qərarların qəbul edilməsi və onun reallaşması prosesidir.
- xarici fəaliyyət sistemidir
- daxili fəaliyyət sistemidir
- təşkilat strukturu və məsuliyyət cavabdehlik sistemidir.

211. Ekoloji sahənin səmərəliliyini müəyyən edən səviyyəyə aid deyil:

- cəmiyyət səviyyəsi
- √ istehsal səviyyəsi
- firma səviyyəsi
- müəssisə səviyyəsi
- region səviyyəsi

212. Aşağıdakılardan biri köməkçi-ekoloji sahibkarlıq növü ilə əlaqəli deyil:

- tullantıların təkrar emalı
- √ ehtiyatı az olan yataqlardan imtina
- faydalı qazıntıların saflaşdırılması
- ehtiyatların keyfiyyəti
- faydalı qazıntıların dərin emalı

213. Sahibkarlıq nədir?

- istehsalın təşkili
- √ insan fəallığının potensialı
- ekoloji fəaliyyət
- sosial – iqtisadi maraqların cəmi
- gəlirsiz biznes

214. Müəssisə tərəfindən təbii resursların istifadəsi haqqında göstəricilərini, ətraf mühitə təsirini və təbiəti mühafizə fəaliyyətinin istiqamətini özündə əks etdirən, kompleks normativ- texniki sənədə nə deyilir.

- Ekoloji sertifikat
- √ Müəssisənin ekoloji pasportu
- Ekoloji sığorta
- Ekoloji sənəd
- Ekoloji audit

215. Müəssisənin ekoloji pasportu- müəssisə tərəfindən təbii resursların istifadəsi haqqında göstəricilərini, ətraf mühitə təsirini və təbiəti mühafizə fəaliyyətinin istiqamətini özündə əks etdirən nədir?

- ekoloji amildir
- √ kompleks normativ-texniki sənəddir
- bioloji amildir
- texniki sənəddir
- ekoloji fəaliyyətdir

216. Ekoloji audit nəyə deyilir?

- təbii resursların istifadəsi və bərpası üzrə hesabatların düzgün tərtib edilməsi də daxil olmaqla təbiətdən istifadəyə
- √ təbii resursların istifadəsi və bərpası üzrə hesabatların düzgün tərtib edilməsi də daxil olmaqla təbiətdən istifadəçi tərəfindən ekoloji tələblərin, ətraf mühitin mühazirəsi normalarının və qaydalarının gözlənilməsi məqsədi ilə onların təsərrüfat və digər fəaliyyətinin yoxlanılmasına.
- təbiətdən istifadəçi tərəfindən ekoloji tələblərə və ətraf mühitin mühafizəsi normalarına əməl edilməsinə
- norma və qaydaların gözlənilməsi məqsədi ilə təsərrüfat və digər fəaliyyətlərin yoxlanılmasına
- təbii resursların istifadəsi və bərpası üzrə hesabatların düzgün tərtib edilməsinə

217. Ekoloji audit nədir?

- ekoloji standartların cəmi

- ✓ vaxt – vaxtdan keçirilən yoxlama
- təbii ehtiyatlara qoyulan qadağa
- təbiətdən istifadə fəaliyyəti
- təbiəti mühafizə sənədlərinin cəmi

218. Ekoloji auditin göstərdiyi xidmətlər hansılardır?

- sifariş verən və verməyən
- ✓ audit müqaviləsi tələb edən və etməyən
- sərbəst olan və olmayan
- yazılı olan və olmayan
- sənəd təqdim edən və etməyən

219. Ekoloji auditorun hüquqlarına aid deyil?

- bağlanmış müqaviləyə uyğun olaraq auditin forma və metodlarını sərbəst müəyyənləşdirmək
- ✓ ekoloji audit aparılmasına başqa auditorları cəlb etməmək
- ekoloji audit aparılan təsərrüfat subyektlərinin rəhbərlərindən və işçilərdən yazılı izahat almaq
- sifarişçi lazım olan sənədləri təqdim etmədikdə yoxlanmadan imtina etmək
- ekoloji audit aparılan obyektlərin ekoloji və maliyyə fəaliyyəti ilə bağlı sənədlərlə tanış olmaq

220. Ekoloji auditorun vəzifələrinə aid deyil?

- Sənədlərin qorunub saxlanması
- ✓ audit zamanı məlumatların məxfi saxlanması
- auditor yoxlanmasını və məsləhət xidmətlərini keyfiyyətli həyata keçirmək
- tabeliyindən asılı olmayaraq təbiətdən istifadəçilərin təbii resurslarından istifadə və onun bərpası ilə bağlı maliyyə fəaliyyətinin auditini aparmaq
- auditin aparılmasında mövcud qanunvericiliyin tələblərinə riayət etmək

221. Ekoloji auditor mövcud qanunvericiliyə əsasən ekoloji auditor fəaliyyəti göstərmək hüququna malik olan hansı şəxsdir?

- səlahiyyətli və ya hüquqi
- ✓ hüquqi və ya fiziki
- sifarişçi və ya hüquqi
- səlahiyyətli və ya sifarişçi
- fiziki və ya səlahiyyətli

222. Ekoloji auditor mövcud qanunvericiliyə əsasən ekoloji auditor fəaliyyəti göstərmək hüququna malik olan hansı şəxsdir?

- ✓ normativ hüquqi sənədlərə, standartlara
- ekoloji siyasətə, standartlara
- ekoloji siyasətə, ekoloji tarazlığa
- standartlara, mühasibata
- normativ hüquqi sənədlərə, ekoloji tarazlığa

223. Ekoloji audit ilk dəfə harada tətbiq olunmağa başlanmışdır?

- İtaliya
- ✓ ABŞ
- Almaniya
- İsveç
- Rusiya

224. Ekoloji audit ilk dəfə neçənci illərdə tətbiq olunmağa başlanmışdır?

- 1980.0
- ✓ 1970
- 1950.0
- 1960.0

- 1990.0

225. Ekoloji audit təbiətdən istifadənin tənzimlənməsində hansı modellərdən biridir?

- elmi
- ✓ iqtisadi
- fizioloji
- regional
- sosioloji

226. Müəssisələrdə ekoloji auditin aparılmasının səbəbi?

- məhsul keyfiyyətinin qaldırılması
- ucuz enerji ehtiyatlarının tapılması
- maya dəyərinin azaldılması
- ✓ ətraf mühitin az çirklənməsi
- büdcəyə nəzarət

227. Ekoloji audit nəyin əsas elementidir?

- ekoloji sığorta
- ✓ ekoloji menecment
- ekoloji fond
- ekoloji bank
- sahibkarlıq fəaliyyəti

228. Ekoloji auditin təşkilinin tənzimlənməsində iştirak etmir:

- ekoloji fondlar
- ✓ xarici investisiyalar
- bələdiyyələr
- kommertiya bankları
- ekoloji banklar

229. Ekoloji audit aşağıdakılardan hansı ilə sıx əlaqədə deyil?

- ekoloji lizinq
- ✓ ekoloji fəaliyyət
- ekoloji menecment
- ekoloji təşkilatlar
- ekoloji sığorta

230. Bunlardan biri ekoloji auditə aid deyil:

- ətraf mühitin qorunması
- ✓ yeni yataqların kəşfiyyatı
- ekoloji siyasətin uğur qazanmasına kömək
- intensiv yoxlamalar
- ekoloji tarazlığın qorunması

231. Nəyin əsasında “Ekoloji menecment” üzrə beynəlxalq standartlar hazırlanmışdır?

- beynəlxalq standartlaşdırma təşkilatı
- ✓ BS və ISO 9000 seriyalı standartlar
- ekoloji siyasət
- əmtəələrin istehsalı və xidmətlərlə
- ekoloji idarəetmə

232. Müəssisənin ekoloji menecment sisteminin özündə birləşdirdiyi xüsusiyyətlərdən hansı səhvdir?

- müəssisənin ekoloji siyasətinin işlənib hazırlanması
- ✓ ekoloji markirovka
- əldə olunmuş nəticələrin qiymətləndirilməsi və təkmilləşdirilməsi üçün təşkilatı strukturu
- fəaliyyətin planlaşdırılması
- müəssisənin ekoloji siyasətinin tətbiqi

233. Latıncadan tərcümədə “manus” hansı mənanı verir?

- idarəetmə
- ✓ əl
- menecment
- əsas
- ekologiya

234. Planlaşmanın əsas elementlərinə aşağıdakılardan hansı daxildir?

- biznes-sertifikatlaşdırma
- ✓ biznes – plan
- biznes
- plan
- ekoloji audit

235. Aşağıdakılardan hansı müasir menecmentin funksiyalarına aiddir?

- sertifikatlaşdırma
- ✓ planlaşma
- marketinq
- audit
- qloballaşma

236. Aşağıdakılardan hansı müasir menecmentin funksiyalarına aid deyil?

- planlaşma
- ✓ sertifikatlaşdırma
- motivləşmə
- nəzarət
- təşkilətmə

237. Ekoloji menecmentin müəyyən olunmuş obyektinə aşağıdakılardan hansı aiddir?

- marketinq
- ✓ istehsal və ya maliyyə menecmenti
- sertifikatlaşma
- istehsalın planlaşdırması
- ekoloji audit

238. Ekomenecment hansı sistemin bir elementidir?

- marketinqin
- ✓ menecmentin
- sertifikatlaşdırmanın
- auditin
- planlaşmanın

239. Ekoloji menecment çərçivəsində idarəetmə obyektlərinə hansı şəxslər aiddirlər?

- yalnız hüquqi şəxslər
- ✓ həm hüquqi, həm fiziki şəxslər
- yalnız təbiətdən istifadəçilər
- hüquqi şəxslərin bir qismi

- yalnız fiziki şəxslər

240. Ekoloji menecment sistemindəki əsas elementlərə aşağıdakılardan hansı aiddir?

- ekoloji monitorinq
- ekoloji sertifikatlaşdırma
- ✓ ekoloji menecment
- ekoloji audit
- ekoloji marketinq

241. Ekoloji menecment sistemindən əsas elementlərə aşağıdakılardan hansı aid deyil?

- ekologiyalaşdırılmış menecment
- ✓ ekoloji marketinq
- Ekoloji sahibkarlıq
- Ekoloji idarəetmə
- ekoloji menecment

242. Ekoloji menecment bir proses kimi özündə hansı funksiyaları birləşdirir?

- marketinq
- ✓ idarəetmə
- təşkilatlanma
- motivləşmə
- planlaşma

243. Ekoloji menecment sisteminin inkişafı və təkmilləşdirilməsinə aid olanı seçin ?

- müəssisənin ekoloji məqsədlərinin və əldə edilmiş nəticələrin nümayiş etdirilməsi
- məsrəfsiz və ya az məsrəfli metodların maksimal istifadə edilməsi
- müəssisələrin ekoloji məhsullarının artması, dövlətin iqtisadiyyata müdaxiləsinin azalması
- müəssisənin fəaliyyətinin ekoloji aspektləri üzrə bütün marağı olan şəxslərlə əməkdaşlıq
- ✓ nəticələrin müstəqil qiymətləndirilməsi, ekoloji menecment sisteminin təhlili

244. Ekoloji menecmentin əsas məqsədi nədir?

- nəticələrin müstəqil qiymətləndirilməsi, ekoloji menecment sisteminin təhlili
- ekoloji problemlərin həlli üçün məsrəfsiz və ya az məsrəfli metodların maksimal istifadəsi
- ✓ müəssisənin təbiəti mühafizə fəaliyyətinin prinsiplərinin, vasitələrinin toplusu və növünün müəyyənləşdirili
- müəssisənin ətraf mühitinin mühafizəsi və resursların səmərəli istifadəsi sahəsində əsas məsələlər
- iqtisadi subyektlərin müstəqil qəbul etdikləri ekoloji siyasət əsasında hazırlanmış qərarlar

245. Bazar iqtisadiyyatına keçid şəraitində müəssisə və təşkilatların idarə edilməsi sistemində baş vermiş keyfiyyət dəyişikliklərinin xarakterik xüsusiyyətləri aşağıdakılardan hansıdır?

- fəaliyyətin həyata keçirilməsinin daxili monitorinqi
- qəbul edilmiş siyasətə və məqsədlərə müvafiq fəaliyyətin planlaşdırılması
- planlaşdırılmış fəaliyyətin bütün heyətin iştirakı ilə təşkili və praktiki reallaşdırılması
- ✓ müəssisələrin ekoloji məhsullarının artması, dövlətin iqtisadiyyata müdaxiləsinin azalması
- nəticələrin müstəqil qiymətləndirilməsi, ekoloji menecment sisteminin təhlili

246. Bazar iqtisadiyyatına keçid şəraitində müəssisə və təşkilatların idarə edilməsi sistemində hansı keyfiyyət dəyişiklikləri baş vermişdir?

- ekoloji menecment sisteminin təhlilindən istifadə etmək
- ekoloji siyasətin və məqsədlərin işlənməsi, təsdiq edilməsi və deklarasiyalaşdırılması
- daxili monitorinq sistemindən istifadə etmək
- ✓ inzibati – amirlik metodundan imtina etmək
- inzibati – amirlik metodundan istifadə etmək

247. Ekoloji menecment nəyi öyrənir?

- √ B.Britaniya
- İspaniya

255. Ekoloji audit hansı sahələrdə aparılır?

- dövlət idarələri.
- bələdiyyələr
- regionlar
- √ sosial müdafiə təşkilatları.
- transmilli korporasiyalar

256. Ekoloji audit sisteminin yaradılmasında iştirak etmir.

- yerli hakimiyyət orqanları və bələdiyyələr.
- kommertiya bankları.
- ekoloji banklar.
- √ təhsil müəssisələri.
- ekoloji fondlar.

257. Ekoloji auditorun vəzifələrinə daxil deyil?

- ətraf mühitə səmərəli təsir etmək üçün təklif və tövsiyələrin verilməsi.
- audit keçirən müəssisə və regionda istifadə olunan təhlükəli predmetlərdən istifadənin azaldılması.
- müəssisədə vəziyyətin təhlili.
- dəyən zərərin aradan qaldırılması üzrə təkliflərin hazırlanması.
- √ nəzarət obyektini üçün informasiya modelinin seçilməsi.

258. Ekoloji audit neçə mərhələdə aparılır?

- 4.0
- 3.0
- √ 5.0
- 6.0
- 2.0

259. Aşağıdakılardan hansı ekoloji audit sisteminin funksiyalarına daxil deyil?

- ekoloji auditin aparılmasında qanunvericiliyə əməl olunmasını təmin etmək.
- ekoloji auditor kadrlarının hazırlanması, onların peşə və ixtisas səviyyələrinin artırılması.
- ekoloji auditor fəaliyyəti ilə məşğul olmaq istəyən fiziki və hüquqi şəxslərə lisenziyaların verilməsi.
- ekoloji auditor xidmətinin keçirilməsinin keyfiyyətinə nəzarət.
- √ nəzərdə tutulan fəaliyyəti həyata keçirmək barədə son qərarın qəbulu.

260. Auditor xidmət haqqında «Azərbaycan Respublikası qanunu nə vaxt qəbul edilmişdir?

- 1997-ci il fevralın 28-də.
- 1995-ci il mayın 4-də.
- 1994-cü il iyunun 10-da.
- 1996-cı il sentyabrın 5- də.
- √ 1995-ci il iyunun 20-də.

261. Təbiətdə mühafizədə tənzimləmə üsulları içərisində hansı daha çox tətbiq olunur?

- bioloji
- daimi
- müvəqqəti
- xüsusi
- √ birbaşa

262. Su mənbələrinin bioloji resurslarının artırılması müəssisənin ekoloji fondundan hansı vəsaiti tələb edir?

- başqa müəssisələrdə kompensasiya hesablaşmasının aparılmasına.
- ✓ bu sahəyə ekoloji fondun vəsaiti xərclənmir
- vəsaitin sərbəst hissəsinin başqa təsərrüfat məqsədlərinə xərclənməsinə və ya bankda depozit hesabda saxlanmasına
- müəssisənin əsas istehsal proseslərinin texnoloji rekonstruksiyasının maliyyələşməsinə.
- təbiəti mühafizə işlərinə.

263. Məhsul satışından əldə edilən gəlirlər, norma daxilində və normadan artıq çirklənməyə görə ödənişlər hansı fondun hesabına yaranır?

- müəssisənin ekoloji fondunun bankda saxlanmasına görə depozit faizi, müəssisənin gəlirləri.
- ✓ müəssisələrin ekoloji fondları
- məqsədli subsidiyalar, dotasiyalar, təbiəti mühafizə tədbirlərinə yönəlmiş kreditlər.
- təbiəti mühafizə obyektinə və avadanlıqları üzrə amortizasiya (aşınma) köçürmələri.
- dövlət və kommersiya banklarının kreditləri.

264. Dövlət proqramları tərkibinə daxil olmuş mühafizə tədbirləri hansı hesaba maliyyələşir?

- müəssisənin əsas istehsal proseslərinin texnoloji rekonstruksiyası.
- zərərli maddələrin su obyektlərinə axıdılmasının qarşısının alınması.
- zərərli maddələrin atmosfərə atılmasının məhdudlaşdırılması.
- təbiəti mühafizə işləri.
- ✓ respublika büdcəsinin vəsaiti hesabına

265. Əhalinin vəsaiti, ictimai təşkilatların könüllü yardımı və s. hansı fonda aiddir?

- ✓ ətraf mühitin mühafizəsinin ictimai fonduna.
- dövlət büdcəsi.
- kommersiya bankı
- vergilər.
- dünya bankı.

266. Aşağıdakılardan hansı ekoloji sığortanın əsas prinsiplərindən hesab edilmir?

- sığortaçının sığorta ödənişinin minimumlaşmasında maraqları.
- 3-cü tərəfə dəyən zərərin maksimum ödənilməsi.
- sığorta olunan tərəfin də iqtisadi maraqlarının qorunması.
- ✓ sığorta edənin sığorta ödənişinin həcmində artırılmasında maraqları.
- yaradılmış maliyyə vəsaitindən təbiəti mühafizə tədbirlərinin həyata keçirilməsində maksimum istifadəsi.

267. Müəssisənin ekoloji fondunun vəsaitləri hansı istiqamətlərdə xərclənmir?

- təbiəti mühafizə işlərinə.
- vəsaitin sərbəst hissəsinin başqa təsərrüfat məqsədlərinə xərclənməsinə və ya bankda depozit hesabda saxlanmasına.
- müəssisənin əsas istehsal proseslərinin texnoloji rekonstruksiyasının maliyyələşməsinə.
- ✓ su mənbələrinin bioloji resurslarının artırılmasına.
- başqa müəssisələrdə kompensasiya hesablaşmasının aparılmasına.

268. Ətraf mühitin mühafizəsi ictimai fondunun maliyyələşmə fondları hansıdır?

- dövlət büdcəsi.
- vergilər.
- dünya bankı.
- ✓ əhalinin vəsaiti, ictimai təşkilatların könüllü yardımı və s.
- kommersiya bankı

269. Büdcədənkənar ekoloji fondların yaradılmasında əsas məqsəd nədir?

- təbiətdən istifadəyə görə ödənişlərin azaldılması .
- təbiətdən istifadənin idarə olunması .
- cərimə sanksiyalarının tətbiqi üçün.

- √ təbii mühitdə itkilərin bərpası, iqtisadi zərərin kompensasiyası və digər tədbirlərin maliyyələşdirilməsi .
- tullantısız texnologiyanın tətbiqi .

270. Aşağıdakılardan hansı təbiəti mühafizə tədbirlərinin və ekoloji proqramların maliyyələşmə rolu oynamır?

- müxtəlif səviyyəli büdcələr.
- ekoloji sığorta fondu, bank kreditləri, əhalinin vəsaiti.
- büdcədən kənar ərazi ekoloji fondlar.
- √ əhalinin gəlirləri və təqaüdlər.
- müəssisə, təşkilat, şirkətlərin vəsaiti.

271. Aşağıdakılardan hansı bazar iqtisadiyyatı üçün xarakterikdir?

- təbiəti mühafizə tədbirlərinin demoqrafik təminatı.
- cavabların hamısı doğrudur.
- təbiəti mühafizə tədbirlərinin maddi-texniki təminatı.
- təbiəti mühafizə tədbirlərinin ideoloji təminatı.
- √ təbiəti mühafizə tədbirlərinin maliyyə təminatı.

272. Aşağıdakılardan hansı təbiəti mühafizə tədbirlərinə yönəldilən vəsaitin əsas mənbəyi hesab edilir?

- yerli büdcələr.
- müəssisələrin öz vəsaitləri.
- √ dövlət büdcəsi.
- nazirlik və komitələrin vəsaitləri.
- kommersiya bankları.

273. Ekoloji pasport hansı müddətdə etibarlıdır?

- 2 il müddətinə.
- 3 il müddətinə
- 6 ay müddətinə
- 5 il müddətinə
- √ 1 il müddətinə

274. Təsərrüfat fəaliyyətinin ekoloji ekspertizası:

- demoqrafik siyasətin tərkib hissəsidir.
- iqtisadi siyasətin əsasıdır.
- ekoloji təhsilin bir formasıdır.
- ekoloji maarifləndirmə vasitəsidir.
- √ dövlət ekoloji nəzarətinin əsas funksiyalarından biridir.

275. Ekoloji ekspertizanın əsas prinsipləri hansılardır?

- müstəqillik, aşkarlıq, enerjiyə qənaət, riskin azaldılması.
- enerjiyə qənaət, müstəqillik, imperativ, aşkarlıq.
- peşəkarlıq, müstəqillik, aşkarlıq, imperativ.
- √ imperativ, təhlükəsizlik, aşkarlıq, müstəqillik, komplekslik
- imperativ, təhlükəsizlik, aşkarlıq, enerjiyə qənaət.

276. Aşağıdakılardan hansı ekoloji ekspertizanın mexanizminə daxil deyil?

- kompleks elmi-tədqiqat işlərindən ibarət təsərrüfat layihələrinin ekoloji ekspertizası.
- √ meşənin kəsilməsi üçün nəzərdə tutulan sahənin seçilməsi.
- modernləşdirmə məqsədi ilə fəaliyyət göstərən müəssisələrin ekoloji ekspertizası.
- istehsal olunan və xaricdən gətirilən yeni texnika texnologiya material və maddələrin ekoloji ekspertizası.
- dövlət ekoloji tələb və normativlərin yerinə yetirildiyi halda istismarına icazənin verilməsi.

277. Ətraf mühitin ekspertizası hansı hallarda keçirilməlidir?

- iqtisadiyyatda böhran baş verdikdə.
- ✓ təsərrüfat, layihə və planları reallaşmaqdan əvvəl.
- milli valyuta dəyərini itirdikdə.
- ekoloji fəlakət baş verdikdə.
- ölkədə iqtisadi islahatlar aparıldıqda.

278. Ekoloji ekspertiza dedikdə nəzərdə tutulur:

- siyasi və hüquqi xarakterli tədbirlər sistemidir.
- siyasi və iqtisadi xarakterli tədbirlər sistemidir.
- ✓ iqtisadi və hüquqi xarakterli tədbirlər sistemidir.
- hüquqi və mənəvi xarakterli tədbirlər sistemidir.
- iqtisadi xarakterli tədbirlər sistemidir.

279. Ekobiokimyəvi monitorinq dedikdə başa düşülür:

- ətraf mühitin bioloji vəziyyətinə nəzarət.
- ✓ ətraf mühitin kimyəvi və bioloji vəziyyətinə nəzarət.
- ətraf mühitin kimyəvi vəziyyətinə nəzarət.
- ətraf mühitin fiziki və kimyəvi vəziyyətinə nəzarət.
- ətraf mühitin fiziki vəziyyətinə nəzarət.

280. Məsafə monitorinqi nədir?

- radiometrik cihazlarla təchiz olunmuş aparatlarla aparılan monitorinq.
- ✓ radiometrik cihazlarla təchiz olunmuş uçan aparatlarla kosmosda və istənilən sahədə aparılan monitorinq.
- radiometrik cihazlarla təchiz olunmuş aparatlarla litosferdə aparılan monitorinq.
- xüsusi cihazlarla torpaq örtüyündə aparılan monitorinq.
- radiometrik cihazlarla təchiz olunmuş aparatlarla atmosferdə aparılan monitorinq.

281. Fiziki monitorinq dedikdə başa düşülür:

- ətraf mühitə təsir edən müxtəlif kimyəvi proseslərə nəzarət.
- ✓ ətraf mühitə təsir edən fiziki proseslərə nəzarət.
- litosferdə gedən proseslərə nəzarət.
- insan orqanizmində gedən proseslərə nəzarət.
- ətraf mühitdə gedən bioloji proseslərə nəzarət.

282. Regional monitorinq sistemi nəzarəti həyata keçirir:

- hər hansı bir ölkə daxilində gedən proseslərə.
- ✓ hər hansı bir region daxilində gedən proseslərə.
- hər hansı bir şəhər daxilində gedən proseslərə.
- dünyada gedən proseslərə.
- inzibati rayon daxilində gedən proseslərə.

283. Milli monitorinq sistemi dedikdə başa düşülür:

- beynəlxalq miqyasda aparılan monitorinq.
- ✓ ölkə miqyasında aparılan monitorinq.
- materikdə aparılan monitorinq.
- şəhərdaxilində aparılan monitorinq.
- bir neçə ölkədə aparılan monitorinq.

284. Baza monitorinq sistemi nədir?

- bitki aləmində baş verən hallara nəzarət etmək.
- ✓ regional antropogen təsirlər nəzərə alınmaqla təbiətdə baş verən hallara nəzarət etmək.
- hidrosferdə baş verən proseslərə nəzarət etmək.

- litosferdə baş verən proseslərə nəzarət etmək.
- faunada baş verən hallara nəzarət etmək.

285. Qlobal monitorinq sistemi nədir?

- yer kürəsinin atmosferində baş verən proseslərə nəzarət etmək.
- √ dünyada baş verən proseslərə və yer kürəsinin biosferində bütün ekoloji komponentlərə nəzarətlə yanaşı ekstremal vəziyyətlərin yaranacağı barədə xəbərdarlıq etmək.
- materiklərin su hövzələrində baş verən proseslərə nəzarət etmək.
- cavabların hamısı doğrudur.
- litosfer qatında baş verən proseslərə nəzarət etmək.

286. Çirkləndirici mənbələrinin monitorinqi dedikdə başa düşülür:

- yerini dəyişməyən mənbəyin monitorinqi.
- √ yerini dəyişməyən, bir nöqtədə yerləşən mənbəyin, hərəkətdə olan nəqliyyat vasitələrinin və müəyyən bir sahənin
- müəyyən bir sahənin.
- bir nöqtədə yerləşən mənbənin.
- Hərəkətdə olan nəqliyyat vasitələrinin.

287. Ekoloji monitorinqin təsir amili dedikdə başa düşülür:

- müxtəlif çirkləndirici maddələr.
- √ müxtəlif kimyəvi çirkləndirici, müxtəlif təbii və fiziki təsir amilləri.
- təbii təsir amilləri.
- fiziki təsir amilləri.
- kimyəvi çirkləndirici maddələr.

288. Ekoloji monitorinqin obyektini dedikdə aşağıdakılardan hansı nəzərdə tutulur?

- atmosfer, yeraltı sular.
- √ atmosfer, yer üstü sular, okeanlar, dənizlər, yeraltı sular, kriosfera.
- okeanlar və dənizlər.
- atmosfer, kriosfera
- yerüstü sular, okeanlar.

289. Aşağıdakılar hansı monitorinqin praktiki istiqamətlərinə aid deyil?

- ətraf mühitin vəziyyətinə və ona təsir edən amillərə nəzarət etmək.
- √ əhalinin miqrasiyasının nizamlanması.
- çirkləndiricilərin təsirindən ətraf mühitdə yarana biləcək vəziyyətin proqnozu.
- bu vəziyyətin qiymətləndirilməsi.
- ətraf mühitin faktiki vəziyyəti və çirklənmə səviyyəsini qiymətləndirmək.

290. Aşağıdakılardan hansı antropogen təsir üzrə ekoloji monitorinqin əsas məsələlərinə daxildir?

- nəqliyyat vasitələrinə nəzarət.
- √ antropogen təsir mənbələrinə və təsir amillərinə nəzarət.
- əhalinin miqrasiyasına nəzarət.
- kənd təsərrüfatının yerləşməsinə nəzarət.
- sənaye müəssisələrinə nəzarət

291. 2 il və daha çox müddətə imzalanmış sığorta necə adlanır?

- tarifli sığorta
- √ güzəştli sığorta müqaviləsi
- müddətli sığorta
- bank sığortaları
- açıq sığorta

292. Sığorta bütün çirklənmə növlərini əhatə edir?

- əhatə edir
- ✓ əhatə etmir
- çirklənmə sığortalanmır
- ekoloji sığorta məşğuldur
- qismən əhatə edir

293. Normadan artıq təbiətdən istifadəyə və çirklənməyə görə köçürmələrə daxil deyil:

- sığorta təminatının ödənilməsi üçün ehtiyat fonda köçürmələr;
- ✓ ekoloji sığorta tarifiinin həcmi.
- sığorta təşkilatının məsrəflərinin ödənilməsi.
- sığortaçının normativ gəliri
- sığorta hadisələrinin xəbərdarlıq və qarşısının alınmasının maliyyələşdirilməsi fonduna köçürmələr.

294. Qəza nəticəsində atılan zərərli maddələrin təbii mühitə vurduğu ziyanın baş verdiyi proses nədir?

- qəza nəticəsində atılan zərərli maddələrin təbii mühitə vurduğu iqtisadi-sosial ziyanın həcmi.
- ✓ sığorta halı
- qəza nəticəsində atılan zərərli maddələrin əhaliyə vurduğu ziyanın həcmi.
- qəza nəticəsində atılan zərərli maddələrin sənaye müəssisələrinə vurduğu ziyanın həcmi
- qəza nəticəsində atılan zərərli maddələrin həcmi.

295. Ekoloji sığortanın əsasının prinsiplərindən biridir:

- iki tərəfin müqaviləsinin pozulması
- ✓ üçüncü tərəfə dəyən zərərin maksimum ödənilməsi
- sığorta şirkətinin məsuliyyəti
- sığorta haqqının hissə hissə ödənilməsi
- əmlakın sığortalanması və təminatı

296. Ekoloji böhran, fəlakət və bədbəxt hadisələr vaxtı müxtəlif sahələrə dəyən sosial iqtisadi zərərin ödənilməsi nəyin yaranmasına imkan verir?

- təsərrüfat layihələrinin maliyyələşdirilməsi.
- ✓ ekoloji sığorta fondlarının
- sənaye müəssisələrinin tikilməsi.
- suvarma kanallarının çəkilməsi.
- yeni texnologiyaların alınması.

297. Ekoloji menecment nədir?

- cəmiyyətin idarə olunmasını özündə birləşdirən bir sahədir;
- ✓ təbii resurslardan istifadədə ekoloji-iqtisadi problemlərin idarə olunmasını öyrənən elm sahəsidir;
- təbiətdən istifadə tədbirlərinin uçotu və nəzarətini təmin edən elm sahəsidir.
- faydalı qazıntıların hasilatı, emalı və istifadəsini təmin edən sahədir.
- təsərrüfatın inkişafını və planlaşdırılmasını təmin edən sahədir;

298. Aşağıdakılardan hansı ekoloji sığorta tarifiinin həcmində daxil deyildir?

- sığorta təminatının ödənilməsi üçün ehtiyat fonda köçürmələr;
- ✓ normadan artıq təbiətdən istifadəyə və çirkləndirməyə görə köçürmələr.
- sığorta təşkilatının məsrəflərinin ödənilməsi.
- sığortaçının normativ gəliri.
- sığorta hadisələrinin xəbərdarlıq və qarşısının alınmasının maliyyələşdirilməsi fonduna köçürmələr.

299. Ekoloji risk dedikdə nəzərdə tutulur:

- sığorta hadisəsinin və itkisinin yarandığı hal.

307. Ekoloji sığorta ödənişləri hansı yolla hesablanır?

- tarif əmsalının illik miqdarı ilə
- √ müəssisənin illik dövriyyəsinin tarif əmsalına vurulması ilə
- əldə olunan gəlirin miqdarı ilə
- maliyyə qanunları ilə
- müəssisənin istehsal gücü ilə

308. Ekoloji sığorta kimi müəyyən olunan sığorta qiyməti necə müəyyən olunur?

- müəssisənin illik məsrəfləri
- √ müəssisənin illik dövriyyəsinin həcmi
- ekoloji sığorta mənbəyinin təyini
- müəssisənin istehsal həcmi
- ekoloji banklarda vəsaitin vəziyyəti

309. Qəza nəticəsində atılan zərərli maddələrin təbii mühitə vurduğu ziyanın baş verdiyi proses nədir?

- qəza nəticəsində atılan zərərli maddələrin təbii mühitə vurduğu iqtisadi-sosial ziyanın həcmi.
- √ sığorta halı
- qəza nəticəsində atılan zərərli maddələrin əhaliyə vurduğu ziyanın həcmi.
- qəza nəticəsində atılan zərərli maddələrin sənaye müəssisələrinə vurduğu ziyanın həcmi
- qəza nəticəsində atılan zərərli maddələrin həcmi.

310. Sığorta hadisəsinin və itkisinin yaranma ehtimalı nə adlanır?

- sığorta hadisəsinin və itkisinin yaranma vaxtı.
- √ ekoloji risk
- sığorta hadisəsinin və itkisinin yarandığı hal.
- sığorta hadisəsinin və itkisinin təkrarlanma ehtimalı.
- sığorta hadisəsinin və itkisinin baş verdiyi məkan.

311. Ekoloji sığortanın əsasının prinsiplərindən biridir:

- iki tərəfin müqaviləsinin pozulması
- √ üçüncü tərəfə dəyən zərərin maksimum ödənilməsi
- sığorta şirkətinin məsuliyyəti
- sığorta haqqının hissə hissə ödənilməsi
- əmlakın sığortalanması və təminatı

312. Sığorta müqaviləsi imzalanarkən hansı halda güzəşt nəzərdə tutulur?

- 3 ay müddətinə imzalandıqda.
- 1,5 il müddətinə imzalandıqda.
- √ 2 il və daha çox müddətə imzalandıqda
- yarım il müddətinə imzalandıqda.
- müqavilə 1 illiyə imzalandıqda.

313. Aşağıdakılardan hansı ekoloji sığortanın geniş tətbiqini ləngidən səbəblərdən deyil?

- hərtərəfli normativ-hüquqi bazanın olmaması.
- ekoloji çirklərə görə tarif dərəcələrinin olmaması.
- √) ekoloji proqram və layihələrə killü miqdarda maliyyə vəsaitinin ayrılması.
- müəssisələrin çətin iqtisadi vəziyyəti.
- sığorta hal və hadisələrinin ehtimalının yüksək olması.

314. Aşağıdakılardan hansı ekoloji sığorta tarifinin həcminə daxil deyildir?

- sığorta təminatının ödənilməsi üçün ehtiyat fonda köçürmələr;

- sığorta hadisələrinin xəbərdarlıq və qarşısının alınmasının maliyyələşdirilməsi fonduna köçürmələr.
- sığortaçının normativ gəliri.
- sığorta təşkilatının məsrəflərinin ödənilməsi.
- ✓ normadan artıq təbiətdən istifadəyə və çirkləndirməyə görə köçürmələr.

315. Ekoloji risk dedikdə nəzərdə tutulur:

- sığorta hadisəsinin və itkisinin yarandığı hal.
- sığorta hadisəsinin və itkisinin təkrarlanma ehtimalı.
- sığorta hadisəsinin və itkisinin yaranma vaxtı.
- sığorta hadisəsinin və itkisinin baş verdiyi məkan.
- ✓ sığorta hadisəsinin və itkisinin yaranma ehtimalı.

316. Ətrafmühitdən istifadənin iqtisadi mexanizmləri aşağıdakı qruplara ayrılır:

- iqtisadi-riyazi, komplekslik;
- doğru cavab yoxdur.
- yumşaq, xüsusi, ümumi;
- ✓ kompensasiya, stimullaşdırma, sərt;
- limitlər, girov sistemi;

317. Təbii ehtiyatlardan səmərəli istifadə və ətraf mühitin mühafizəsi üzrə tətbiq olunan bazar mexanizmlərindən deyil:

- çirklənməyə görə ödənişlər;
- ekoloji gəhətdən təhlükəli layihə və tədbirlərə maliyyə yardımının ayrılması.
- ekoloji cəhətdən təhlükəli məhsulların anbarda toplanmasına və saxlanmasına görə girov qoyulması;
- ✓ təbii ehtiyatların və çirklənmənin qiymətləndirilməsi;
- havaya və suya atılan zərərli maddələr üçün lisenziyanın alınması və satılması;

318. Aşağıdakı cavablardan hansı ekoloji pasportda öz əksini tapmamışdır?

- əsas məhsullar istehsalının texnoloji sxemi, havaya atılan tullantıların təmizlənmə sxemləri.
- çirkab sularının təmizlənmə mexanizmi, tullantıların keyfiyyət və kəmiyyət göstəriciləri.
- müəssisə haqqında ümumi məlumat və istifadə olunan texnologiya.
- istifadə olunan ehtiyatın kəmiyyət, keyfiyyət göstəriciləri.
- ✓ ətraf mühitə səmərəli təsir etmək üçün təklif və tövsiyələr.

319. Sənaye müəssisəsinin ekoloji pasportu nədir?

- cərimə sanksiyaların şərtləri haqqında sənəd.
- tullantıların, çirklənmənin izn həddləri haqqında sənəd.
- təsərrüfat və digər fəaliyyətlərə icazə verən ekoloji tələblər.
- ətraf mühitin çirklənməsinə görə ödənişlərin miqdarı haqqında sənəd.
- ✓ müəssisə ilə ətraf mühit arasında qarşılıqlı əlaqə və təsirin xüsusiyyətlərinə əks etdirən kompleks sənəd.

320. Aşağıdakılardan hansı genetik və normativ üsulların sintezinin köməkliyi ilə müəyyənləşdirilmir?

- ✓ təbiəti mühafizənin məqsəd və vəzifələrinin müəyyən olunması.
- elmi-texniki tərəqqi ilə şərtlənən texnoloji imkanlar və real inkişaf istiqamətləri.
- real ehtiyat və imkanların olması.
- təbii mühitin keyfiyyətini göstərən normativ və izn həddləri.
- istehlak normativ və məhdudiyətləri.

321. Ekoloji-iqtisadi inkişafın proqnozlaşdırılmasında ən səmərəli üsul hansıdır?

- genetik və normativ üsulların sintezi.
- anket sorğuları.
- ekspert qiymətləndirilməsi.
- ✓ qraflar nəzəriyyəsi.
- proqram-məqsəd

322. Proqram–məqsəd üsulunun mahiyyəti nədir?

- dünyanın ilkin ekoloji vəziyyətinin təhlilinə əsaslanır.
- hər hansı materikin ilkin ekoloji vəziyyətinin təhlilinə əsaslanır.
- hər şansı bir ölkənin ilkin ekoloji vəziyyətinin təhlilinə əsaslanır.
- iri şəhərlərin ilkin ekoloji vəziyyətinin təhlilinə əsaslanır.
- ✓ regionun ilkin ekoloji vəziyyətinin təhlilinə əsaslanır.

323. Ekoloji proqnozlaşdırma nədir?

- təbii ehtiyatların qiymətləndirilməsi.
- havanın əvvəlcədən proqnozunun verilməsidir.
- təbii ehtiyatlardan istifadənin idarə olunmasıdır.
- ✓ təbii resurs potensialının və təbii ehtiyatlara tələbatın dəyişilməsinin qabaqcadan deyilməsi və görülməsidir.
- ekoloji siyasətin işlənilib hazırlanmasıdır.

324. Azərbaycanda, Ətraf Mühitin «Mühafizəsi üzrə Milli Fəaliyyət Planı» neçənci ildən həyata keçirilir?

- 1999-cu ildən
- 1995-ci ildən
- 1997-si ildən
- ✓ 1998-ci ildən
- 1996-cı ildən

325. Ətraf mühitin mühafizəsində tənzimləmə üsulları içərisində hansı daha çox tətbiq olunur?

- daimi
- müvəqqəti
- bioloji
- xüsusi
- ✓ birbaşa

326. Ətraf mühitin mühafizəsinin iqtisadi metodlarına aiddir:

- kreditlər
- dövlətlər arasında müqavilə
- ✓ limitlər sistemi
- çirklənmə səviyyəsi
- maliyyə sistemi

327. Ətraf mühitin mühafizəsinin tənzimləmə məsələləri metoduna aid deyil:

- ✓ Sosioloji
- metodlar aparılmır
- informatik
- iqtisadi
- inzibati – hüquqi

328. Ətraf mühiti mühafizə fəaliyyətinin idarə olunması keçən əsrin sonunda hansı regionlarda hazırlanmışdır?

- ✓ Avropa və ABŞ – da
- Fransa və İtaliyada
- SSRİ – də
- Kanada və ABŞ – da
- Yaponiyada

329. İnkişaf etmiş ölkələrdə təbii mühitin çirklənməsi ilə mübarizəyə ümumi milli məhsulun necə faizi yönəldilir?

- 5 faizi

- 6% qədər
- √ 3% qədər
- 20 faizi
- 10 faizi

330. Mərkəzləşmiş dövlət büdcəsi hesabına hansı təşkilatın fəaliyyəti maliyyələşdirilir?

- Xarici İşlər Nazirliyi
- Maliyyə Nazirliyi
- Fövqəladə Hallar Nazirliyi
- √ Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi
- Vergilər Nazirliyi

331. Ətraf mühitin mühafizəsi ictimai fondu nədir?

- məcburi vəsait
- subsidiyalar
- kreditlər
- bank vəsaitləri
- √ könüllü yardım

332. Ətraf mühiti mühafizə tədbirlərinin maliyyələşməsi hansı vəsaitin hesabına ala bilər?

- √ bank kreditləri
- limit sistemi
- subsidiyalar
- yüksək % kreditlər
- fond sistemi

333. Ətraf mühitin mühafizə tədbirlərinin əsas mənbəyi nədir?

- banklar
- kreditlər
- √ dövlət büdcəsi
- köçürmə vəsaitlər
- şəxsi vəsaitlər

334. Təbii mühafizə fəaliyyətinin idarə olunması keçən əsrin sonunda hansı regionlarda hazırlanmışdır?

- Fransa və İtaliyada
- √ Avropa və ABŞ – da
- Kanada və ABŞ – da
- Yaponiyada
- SSRİ – də

335. Çıxılma ilə əlaqədar vəziyyətin təxminən neçə faizindən sığortalanmaq lazımdır?

- √ 80% - dən
- 50% - dən
- 20% - dən
- 100% - dən
- 60% - dən

336. Ekoloji sığorta müqavilələri hansı müddətə imzalanır?

- 3 il müddətinə
- √ 2 il və daha çox
- 5 il qədər
- yarım ilə
- 1 ilə qədər

337. Ekoloji qəza və fəlakətlərin sayının artması nə ilə nəticələnir?

- mənfəət artır
- sığorta halları azalır
- √ iqtisadi zərər artır
- sosial vəziyyət yaxşılaşır
- əmlak korlanır

338. Müəssisələrin ekoloji fondlarının mənbəyinə daxildir:

- sığorta tarifləri
- xidmət bazasının vəsaiti
- belə mənbələr yoxdur
- √ müəssisənin gəlirləri
- sığorta mənbələri

339. Müəssisələrin ekoloji fondları harada toplanır?

- regional fondlarda
- ekoloji fond toplanmır
- maliyyə qurumlarında
- faizli əmanət kimi
- √ bankda xüsusi hesab kimi

340. Ekoloji fondun 10% hansı tədbirlərə yönəldilir?

- yerli əhəmiyyətli
- xarici texnologiyaya
- lokal əhəmiyyətli
- √ Respublika əhəmiyyətli
- beynəlxalq əhəmiyyətli

341. Ekoloji fondun neçə % - i yerli əhəmiyyətli təbiəti mühafizə tədbirlərinə yönəldilir?

- 10-15 faizi
- 15-20 faizi
- √ 60 faizi
- 40 faizi
- 20 faizi

342. Ətraf mühitin çirkənməsinə görə ödənişlər ekoloji fondun neçə faizini təşkil edir?

- 40-50%
- 50-60%
- 20-25%
- 30-40%
- √ 80-85%

343. Ekoloji fondların formalaşma mənbələri hansıdır?

- √ təsərrüfat fəaliyyətinin gəlirləri hesabına
- kredit faizləri
- dotasiyalar
- ekologiya proqramlarının tərtibi
- xarici investisiyalar

344. Bütçədənkənar ekoloji fondların yaradılmasında əsas məqsəd nədir?

- √ müstəqil maliyyə strukturunun yaradılması

- kreditlərin verilməsi
- elmi- texniki layihələrin yaradılması
- dövlət banklarının yaradılması
- ekoloji fondların təşkili

345. Azərbaycanda neçənci ildə ekoloji fond yaradılmışdır?

- 2005 – ci ildə
- 1995- cı ildə
- 2000-ci ildə
- ✓ 1990- cı ildə
- 2003- cü ildə

346. İnkişaf etmiş ölkələrdə təbii mühitin çirklənməsi ilə mübarizəyə ümumi milli məhsulun necə faizi yönəldilir?

- 6% qədəri
- 5 faizi
- 10 faizi
- ✓ 3% qədəri
- 20 faizi

347. Mərkəzləşmiş dövlət büdcəsi hesabına hansı təşkilatın fəaliyyəti maliyyələşdirilir?

- Maliyyə Nazirliyi
- Fövqəladə Hallar Nazirliyi
- Vergilər Nazirliyi
- ✓ Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi
- Xarici İşlər Nazirliyi

348. Ətraf mühitin mühafizəsi ictimai fondu nədir?

- subsidiyalar
- kreditlər
- məcburi vəsait
- bank vəsaitləri
- ✓ könülü yardım

349. Ekoloji menecmentin inkişaf amillərinə daxildir:

- ekoloji yönümlü subsidiyalar;
- ekoloji ödənişlər;
- ✓ ekoloji şəraitin monitorinqi, təsir və resursların mövcudluğu;
- ekoloji mühitə kompleks təsir;
- ekoloji planlaşdırma və prqonozlaşdırma.

350. Menecmentdə ekoloji fəaliyyətin təşkilinə aid deyil:

- idarəetmə prosedurlarının hazırlanması;
- xüsusi səlahiyyətli məsul şəxs və bölmələrin müəyyənləşdirilməsi.
- vəzifə öhdəliklərinin və məsuliyyətin bölgüsü;
- tələblərin müəyyənəlməsi və daxili sənədləşmənin hazırlanıb tətbiqi;
- ✓ ekoloji fəaliyyətin planlaşdırılmasına maraqlı tərəf və şəxslərin cəlbə;

351. Ekoloji menecmentin funksiyalarından biri aşağıdakıdır:

- balanslaşdırma;
- doğru cavab yoxdur.
- ekoloji siyasət;
- ✓ planlaşdırma;
- ekoloji öhdəlik;

352. Ekoloji menecmentin vəzifələrinə aid deyil:

- təhlükəsiz istehsal prosesinin təşkili;
- müəssisənin «yaşıl imicinin» yaradılması.
- istehsalın təkmilləşdirilməsi;
- ✓ ekoloji öhdəlik və siyasətin təşkili;
- ekoloji uyğunluğun təmini;

353. Ekoloji menecment konsepsiyasına aid deyil:

- ekoloji menecmentin funksional həcmi;
- elmin metodologiyası və rolu.
- ekoloji menecmentin prinsipi;
- ekoloji menecmentin təşkili;
- ✓ texnoloji, sosial ,innovasiya prosesi;

354. Ekoloji menecmentin əsasını təşkil edir:

- planlaşdırma, proqnozlaşdırma və monitorinq;
- doğru cavab yoxdur.
- qiymətləndirmə, təhlil;
- ekstrapolyasiya, kartoqrafik;
- ✓ balans, nəzarət, uçot və audit;

355. Müəssisələrin ekoloji fondlarının mənbəyinə daxildir:

- sığorta tarifləri
- müəssisənin xərcləri
- sığorta mənbələri
- ✓ müəssisənin gəlirləri
- xidmət bazasının vəsaiti

356. Müəssisələrin ekoloji fondları harada toplanır?

- faizli əmanət kimi
- regional fondlarda
- ✓ bankda xüsusi hesab kimi
- ekoloji fond toplanmır
- maliyyə qurumlarında

357. Büdcədənkənar ekoloji fondların yaradılmasında əsas məqsəd nədir?

- ekoloji fondların təşkili
- kreditlərin verilməsi
- ✓ müstəqil maliyyə strukturunun yaradılması
- elmi- texniki layihələrin yaradılması
- dövlət banklarının yaradılması

358. Azərbaycanda neçənci ildə ekoloji fond yaradılmışdır?

- 2003- cü ildə
- 2005 – ci ildə
- 1995- cı ildə
- ✓ 1990- cı ildə
- 2000-ci ildə

359. Mərkəzləşmiş dövlət büdcəsi hesabına hansı təşkilatın fəaliyyəti maliyyələşdirilir?

- Fövqəladə Hallar Nazirliyi

- Maliyyə Nazirliyi
- Xarici İşlər Nazirliyi
- Vergilər Nazirliyi
- ✓ Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi

360. Ətraf mühitin mühafizəsi ictimai fondu nədir?

- məcburi vəsait
- ✓ könülü yardım
- subsidiyalar
- kreditlər
- bank vəsaitləri

361. Ekoloji sahibkarlığın mahiyyəti nədir

- ✓ insan fəallığının potensialıdır
- ekoloji xidmətdir
- istehlakçıya məsləhətdir
- əvvəlcədən qiymətləndirmədir
- Ticarətin inkişafıdır

362. Azərbaycanda təbiəti mühafizə sahəsindəki fəaliyyətin lisenziyalaşdırılması haqqında fərman təsdiq olunmuşdur:

- 1995-ci ildə;
- 2000-ci ildə.
- 1998-ci ildə;
- ✓ 1997-ci ildə;
- 1996-cı ildə;

363. Ətraf mühitdən kompleks istifadə lisenziyası müəyyən etmir:

- istehsal gərlirləri
- ✓ çirklənmə həddini;
- çirklənmə ödənişi;
- ekoloji məhdudluğu;
- ciddi ekoloji tələbləri;

364. Təbii ehtiyatlardan istifadəyə verilən lisenziyalara aid deyil:

- yerin təkindən istifadəyə icazə;
- meşələrin kəsilməsinə və heyvanların ovlanmasına görə icazə.
- ✓ təbii mühitin mühafizəsinə görə icazə;
- Sudan istifadəyə görə icazə;
- tullantıların suya və atmosfərə atılmasına görə icazə;

365. Xüsusi lisenziyalar:

- torpaq-bitki ehtiyatlarını idarə edən xüsusi dövlət orqanı tərəfindən verilən sənəddir;
- yerin təkindən istifadəyə verilən sənədlərdir.
- təbii mühiti mühafizə edən orqanlar tərəfindən verilən sənədlərdir;
- yerli özünüidarə orqanları tərəfindən verilən sənədlər;
- ✓ Təbii ehtiyatları idarə edən xüsusi dövlət orqanları tərəfindən verilən sənədlərdir;

366. Ətraf mühitdən istifadə və təbiəti mühafizə sahəsində tətbiq olunan lisenziyalardan deyil:

- torpaq ehtiyatlarından istifadəyə görə
- ✓ atmosfer havasından istifadəyə görə;
- su obyektlərindən istifadəyə görə;
- yeraltı sərvətlərdən istifadəyə görə;
- təhlükəli tullantılarla əlaqəli fəaliyyətə görə.

367. Ətraf mühitdən istifadə fəaliyyətinin lisenziyalaşdırılması:

- belə mənbələr yoxdur
- təsərrüfat fəaliyyətinin tənzimlənməsinə icazədir;
- təbiəti mühafizə fəaliyyətinə nəzarətdir;
- √ təsərrüfat fəaliyyətinə nəzarət və ekoloji əsaslandırma sistemidir;
- təhlükəli və digər tullantılarla əlaqəli fəaliyyət növüdür;

368. Standart, Liz-bek, icarədar” hansı lizinqin formalarıdır?

- liz-bek, icarədar, kənar.
- standart, icarədar, operativ
- operativ, kənar.
- lizinq «standart», operativ «standart».
- √ maliyyə lizinqi

369. Avadanlığı icarəyə götürənin özü əmlakı başqasına icarəyə verirsə, bu hansı lizinqdir?

- avadanlığın sahibi onu icarəyə götürür.
- avadanlığın sahibi onu lizinq firmasına satır.
- avadanlığın sahibi onu girov qoyur.
- avadanlığın sahibi onu maliyyə şirkətinə satır.
- √ liz-bekdir

370. Maliyyə lizinqində avadanlıqlar neçə il müddətinə icarəyə verilir?

- 2-3-5 il
- 5-7 il
- √ 5-10-20 il
- 3-5-6 il
- 10-15 il

371. Operativ lizinqində avadanlıq neçə il müddətinə icarəyə verilir?

- 1-2 il
- 6-8 il
- √ 3-5 il
- daha çox müddətə
- 2-3 il

372. Ekoloji lizinq neçə qrupa bölünür?

- bölgüsü yoxdur
- 5
- 3
- 4
- √ 2

373. Rentinq nədir?

- bir neçə günlük əməliyyat
- bir neçə həftəlik əməliyyat
- uzun müddətli əməliyyat
- √ bir ilə qədərki əməliyyat
- əməliyyatlar silsiləsi

374. Xayrinq nədir?

- rentinq

- sayrinq
- tempinq
- √ orta müddətli əməliyyat
- kempinq

375. Ekoloji lizinq hansı prinsip əsasında fəaliyyət göstərir

- dəyərin müəyyənləşdirilməsi
- lizinqlərin araşdırılması
- dəyərin birdəfəlik ödənilməsi prinsipi
- √ qaytarmaq və müddət prinsipi
- investisiya prinsipi ilə

376. Ekoloji lizinq digər hansı səlahiyyətləri həyata keçirir?

- √ alqı - satqı, sələm
- dotasiyalar
- kompleks mübadilə
- kreditlər
- subsidiyalar

377. İki şəxsdən ibarət olan lizinq necə adlanır?

- obyektiv
- √ klassik
- operativ
- hüquqi
- məxfi

378. Kənar lizinqin formaları hansılardır

- √ ixqal, ixrac lizinqi
- daxili lizinq
- baza lizinqi
- lokal lizinqi
- beynəlxalq lizinq

379. Ətraf mühitdən kompleks istifadəyə görə lisenziyalar nəyə aiddir

- istifadə metodlarına
- aztullantılı texnologiyaya
- √ sistemə daxil olan icazə qrupuna
- kompleks istehsallara
- əhalinin təbiətdən istifadəsinə

380. Lisensiyalaşdırma sisteminə daxil olan icazələr neçə qrupa bölünür

- 4
- 3
- 5
- 7
- √ 2

381. Aşağıdakı təbiətin mühafizə fəaliyyət növləri lisenziyalaşdırılır

- istehlak mallarından istifadə
- √ yeraltı sərvətlərdən istifadə
- Bazar qiymətlərinin müəyyən edilməsi
- Mühafizə sənədlərinin reallaşdırılması
- qida məhsullarından istifadə

382. Ətraf mühitdən istifadəyə görə lisenziyaların verilməsinə aid edilir

- Təbii mühafizəyə ayrılan vəsait
- Biosferin qorunması
- ✓ xüsusi icazə sənədləri

383. Azərbaycan ərazisində ən az yağıntı hara düşür?

- Kür-Araz ovalığına
- Kiçik Qafqaz dağlarının alçaq dağlıq ərazilərinə
- Mərkəzi Aran düzənliyinə
- Xəzər sahillərinə
- ✓ Abşeron yarımadasına

384. Hansı ərazilərdə qeyri-filiz faydalı qazıntıları yayılmışdır?

- dağətəyi düzənliklərdə
- ✓ çökmə süxurların yayıldığı düzənlik ərazilərdə
- tektonik proseslərin daha güclü təzahür etdiyi sahələrdə
- Kür-Araz ovalığında
- çox rütubət qəbul edən alçaq dağlıq zonalarda

385. Palçıq vulkanları ölkəmizdə hansı ərazilər üçün səciyyəvidir?

- Zəngəzur silsiləsi, Kür-Araz ovalığında
- Acınohur çökəkliyi, Kiçik Qafqaz dağlarının şərq məli düzənliklərində
- Böyük Qafqazın Şimal-Şərq yamaclarında, Naxçıvanda
- ✓ Qobustan, Cənub-Şərq Şirvan, Abşeron sahilləri
- Talış dağlarında, Mərkəzi Aranda

386. Sürüşməyə nə kimi hadisələr səbəb olur?

- akkumulyasiya prosesləri üstünlük təşkil edən torpaqlar
- endogen qüvvələrin üstünlüyə malik olduğu hadisələr
- geoloji strukturlar və çökmə süxurlarının qalınlığı
- ✓ güclü yağışlar, qar əriməsi, seysmik hadisələr
- mürəkkəb quruluşlu uri qalxma zonaları

387. Təbii resurslardan səmərəli istifadə etmək üçün hansı imkanlar nəzərə alınmalıdır?

- onların ehtiyat və bərpasına düzgün riayət etmək
- ✓ onları təsərrüfat baxımından qiymətləndirmək onların istehsal əlb edilməsinin məqsədəuyğun olub – olmadığını əsaslandırmaq
- Tərkibinə, istifadəsinə, praktiki növlərinə baxmaq
- resursun kəmiyyət – keyfiyyət göstəricilərinə diqqət yetirmək
- İnsanların həyat və fəaliyyəti üçün ehtiyatların əlverişli halda saxlanması

388. Təbii resurslarda iqtisadi qiymətləndirmənin əhəmiyyəti nədən ibarətdir?

- ✓ ayrı-ayrı təbii ehtiyatlardan istifadənin faydalılığını müəyyən etməyə imkan verir
- insanın iştirakı olmadan formalaşaraq təbii mühiti təşkil edir.
- əhalinin tələbatlarını ödəyir
- insan əməyinin nəticələrini göstərir
- təsərrüfat dövriyyəsinə cəlb edir

389. Təbii ehtiyatların iqtisadi qiymətləndirilməsinə hansı göstəricilər daxildir?

- ✓ kapital qoyuluşunun xüsusi çəkisi, əmək məhsuldarlığı, səmərəliliyinin səviyyəsi
- hasilatın, emalın, daşınmanın dəyəri
- təbii resursların xüsusiyyətlərinin müxtəlifliyi

- təbii ehtiyatların çoxməqsədli istifadə xarakteri
- oragen qurşaqlar, kimyəvi xammallar

390. Hər hansı təbii sərvətin qiymətləndirməsini nəylə əlaqələndirirlər?

- ✓ onlara çəkilən xərclərlə
- tükənməyən növlərlə
- istifadəsi imkanı ilə
- potensial sərvətlərlə
- kapital təsnifatı ilə

391. Təbii ehtiyatlar anlayışının məzmunu, əhəmiyyəti və təsnifatı haqqında hansı alimlərin xüsusi tədqiqatları vardır?

- Aslanov N.Q., Bayramov Y.M.
- Brodskiy A.K., Boqolyubova C.A.
- ✓ Qerasimov İ.P., Sauşkin Y.T., Mints A.M.
- Reymers N.F., Zudin E.Q., Serov Q.P.
- Runov T.Q., Boekova İ.N., Nefedoza T.Q.

392. Torpağın bərpası üçün təxminən neçə illər lazımdır?

- 5-10 il
- 2000-4000 il
- ✓ 300-1000
- 150-500 il
- 50-80 il

393. Potensial sərvətlər dedikdə nə başa düşürsünüz?

- tərkibi mürəkkəb olmayan, eyni tərkibli sərvətlərdir
- çoxməqsədli istifadə xarakterinə malik ehtiyatlardır
- ✓ hazırda istifadə olunmayan yaxud cüzi miqdarda istifadə olunan sərvətlərdir.
- təkrar emaldan keçən resurslardır
- cəmiyyətin müəyyən inkişaf mərhələsində insanı əmək və istehsal prosesinə cəlb edən sərvətlərdir

394. İqtisadi resurs nəyə deyilir?

- ətraf mühitin keyfiyyət normatividir
- təbii ehtiyatlardan və enerjiden səmərəli istifadədir.
- ✓ istehsalda bir neçə dəfə şəklini dəyişmiş xammaldır
- tullantıların əmələ gəlməsinin texniki azaldılmasıdır
- məhsulun və enerjinin istehsal üsuludur

395. Təbii resursların renta metodu necə aparılır?

- təbii resursların mənimsənilməsinə sərf olunan vəsaitə görə aparılır
- təbii resursların istifadə olunma xüsusiyyətlərinə görə qiymətləndirilir.
- təbii resursların istifadəsinə çəkilən xərclərə görə aparılır
- təbii resursların istifadəsinə görə xərclər və onların istifadəsindən alınan xeyirə görə qiymətləndirilir
- ✓ ayrıca təbii resurslardan alınan effektdə görə qiymətləndirilir

396. Təbii resursların iqtisadi qiymətləndirilməsi dedikdə nə başa düşürsünüz?

- ✓ təbii resursların qiymətli və xeyirli istehlak xüsusiyyətlərinin pulla ifadəsidir
- cəmiyyətin tələbatının ödənilməsində xidmət edən təbii elementlərdir
- bəşəriyyətin sosial-iqtisadi inkişafıdır
- təbii resursların müxtəlif növlərinə olan tələbatdır
- təbii resursların mənimsənilməsinə sərf olunan vaxt

397. Müsir dövrdə təbii şəraitin sürətlə dəyişməsinin qarşısını almaq üçün nə etmək lazımdır?

- nəqliyyat şəraiti, ətraf mühitin mühafizəsi imkanları, xeyirli istehlak xüsusiyyətləri və s. nəzərə alınmalıdır
- təbii resursların istifadəsinə görə xərclər və onların istifadəsindən alınan effektdə görə qiymətləndirilmə aparılmalıdır.
- √ təbii şərait imkanlarını elmi cəhətdən əsaslandırmaq və təbii müvazinəti gözləmək lazımdır
- təbii ehtiyatları təsərrüfata yararlıq cəhətdən qiymətləndirmək lazımdır
- təbii ehtiyatların cəmlənməsi, keyfiyyət tərkibi, məhsul hasilatına çəkilən xərclər və s. hesablanmalıdır

398. İnsanların yaşaması və həyat fəaliyyətinə təsir edən amillərdən biri deyil?

- torpaqlardan səmərəli istifadə və onların təkrar istehsal dövriyyəsinə qaytarılması
- √ doğru cavab yoxdur
- mövcud olan təbii resursların mənimsənilməsi və təkrar
- respublikada məhv olmaqda olan bitki və heyvan növlərinin qorunması və artırılması
- su itkisini azaltmaq və sulardan səmərəli istifadəyə keçmək

399. Təbii şərait dedikdə nə başa düşürsünüz?

- √ coğrafi mövqe, iqlim, daxili sular, relyef vəs.
- təbii resurslar bolluğu, əhalinin əmək vərdişi, dənir dalğalarının enerjisi və s.
- aqroiqlim, rekreasiya, istifadə olunan potensial resurslar
- günəş, geotermal, külək və s. enerjisi
- xammal və enerji bazası, təbii komponentlər

400. Təbii resurslar nəyə deyilir?

- insanın həyat fəaliyyətinə təsir edən amillərdir
- cəmiyyətlə təbiəti əlaqələndirən amillərdir
- ətraf mühitin xassələrinin məcmusudur
- qeyri-maddi istehsal sahələrində zəruri olan komponentlərdir
- √ cəmiyyətin tələbatının ödənilməsi üçün istifadə olunan təbii elementlərdir

401. Azərbaycanda qoruq, milli park və yasaqlıqların yaranma səbəbləri:

- heyvanat aləmini qorumaq;
- kimya komplekslərini qorumaq
- yaşıllıqları qorumaq;
- √ təbii ərazi komplekslərini və canlı aləmi mühafizə;
- meşə kompleksini qorumaq;

402. Azərbaycanın torpaq ehtiyatlarından istifadənin mənfi nəticələrindən deyil:

- eroziya;
- √ defilyasiya.
- bedlendləşmə;
- çirklənmə;
- şoranlaşma;

403. Azərbaycanda təsərrüfat sahələri içərisində ətraf mühitə ən az təsir göstərən:

- kənd təsərrüfatı;
- mənzil-kommunal.
- sənaye;
- nəqliyyat;
- √ səhiyyə;

404. Azərbaycanda təbii ehtiyatlardan səmərəli istifadə və ətraf mühitin mühafizəsi prosesi əlaqədardır:

- müxtəlif təbii ünsürlərdən;
- sənaye və kənd təsərrüfatının inkişafından.

- ərazi-istehsal kompleksinin inkişafından;
- √ regionlarda məhsuldar qüvvələrin inkişafından;
- təsərrüfatın inkişaf göstəricilərindən;

405. Respublikada ən çox su çatışmazlığı hansı iqtisadi rayonda özünü göstərir?

- √ Abşeron
- Aran
- Lənkəran-Astara
- Quba – Xaçmaz
- Gəncə - Qazax

406. Tranzit suları respublikanın ümumi su ehtiyatının neçə faizini tutur?

- 80% - ni
- 50% - ni
- 40% - ni
- 60% - ni
- √ 70% - ni

407. Hansı ərazilərimizdə su resursları azlıq təşkil edir?

- Cənub – şərq Şirvan düzü, Salyan, Muğan düzləri
- √ Kür – Araz ovalığı, Abşeron, Qobustan, Naxçıvan
- Kiçik Qafqazın Şimal şərq qurtaracağı
- Gəncə - Qazax düzü, Naftalan düzü
- Talış dağları, Lənkəran ovalığı

408. Respublikanın su ehtiyatının 70 %-ə qədəri hansı suların payına düşür?

- √ tranzit çayların
- mineral suların
- termal suların
- dağ çaylarının
- yeraltı suların

409. Araz çayı ən çox hansı çaylar vasitəsilə çirklənir?

- Kür, Gilançay
- Ağstafaçay, Qoşqarçay
- Samur, Filizçay
- √ Arpaçay, Oxçuçay
- Ağstafaçay, Filizçay

410. Çaylarımız hansı ərazilərdə ciddi çirklənməyə məruz qalırlar?

- Türkmənistan, Özbəkistan, Qazaxıstan
- √ Gürcüstan, Ermənistan, Dağıstan
- Türkiyə, RF
- İran İR, İraq, Suriya
- Estoniya, Latviya, Litva

411. Rekreasia ehtiyatları hansı məqsədlərdə istifadə olunan ehtiyatlardır?

- tikinti işlərində və körpülərin salınmasında
- ovçuluq məqsədlərində
- qoruqları yaratmaq üçün
- balıqçılıqda
- √ istirahət, müalicə, turizmdə

412. Müalicəvi palçıq yataqları respublikanın hansı zonasında yerləşir?

- Lənkəran-Astara zonasında
- Kür-Araz ovalığında
- Naxçıvanda
- Arazboyu düzənlikdə
- ✓ Abşeronda

413. İstirahət, müalicə, turizm məqsədilə istifadə olunan ehtiyatlar nə adlanır?

- yeraltı termal sular
- ✓ rekreasiya ehtiyatları
- idman kompleksləri
- aqroiqlim ehtiyatları
- coğrafi obyektlər

414. Xəzər dənizinin Azərbaycan ərazisində sahil xətlərinin uzunluğunu göstərin.

- ✓ 825 min km
- 900 min km
- 650 min km
- 1000 min km
- 700 min km

415. Respublikanın yararlı torpaqlarının 10% - i hansı problemlərə üzvləşmişdir?

- şoranlaşmışdır
- dərman maddələri ilə zəhərlənmişdir
- deqradasiyaya uğramışdır
- bitki özlüyü məhv edilmişdir
- ✓ kənd təsərrüfatı dövriyyəsinə çıxmışdır

416. Respublikanın yaşayış məntəqələri ətrafında yığılan məişət tullantılarının 50 % - i hansı iqtisadi rayonun payına düşür?

- Gəncə-Qazax
- Lənkəran – Astara
- Quba – Xaçmaz
- ✓ Abşeron
- Aran

417. Respublikanın 34% əkin sahələri ilə bağlı nə kimi dəyişiklik baş vermişdir?

- ✓ eroziyaya uğramışdır
- minerallaşmışdır
- münbitliyini itirmişdir
- şoranlaşmışdır
- səhrələşməyə məruz qalmışdır

418. Torpaqların eroziyası, çirklənməsi, şoranlaşması nə adlanır?

- rekultivasiya
- ✓ deqradasiya
- iqtisadi səmərə
- perspektivlilik
- səhrələşmə

419. Şoranlaşmış torpaqlar ən çox hansı ərazidə yayılmışdır?

- Lənkəran-Astara zonasında
- Naxçıvan Muxtar Respublikasında

- Kiçik Qafqazın şimal-şərq yamacında
- Abşeron yarımadasında
- ✓ Kür-Araz ovalığında

420. Azərbaycan Respublikası torpaq fondu nə qədərdir?

- ✓ 8,6 mly ha
- 3.4 mly ha
- 6,1 mly ha
- 1,2 milyon ha
- 10,7 mly ha

421. Əsgəranda ən çox yayılan hansı faydalı qazıntı ehtiyatıdır?

- mərmər yatağı
- inşaatdamı
- divardaşı
- əhəngdaşı
- ✓ mergel yatağı

422. Naxçıvanda – Danzik, Gümüşlü yataqlarından hansı faydalı qazıntı ehtiyacları çıxarılır?

- manqan
- mis
- arsen
- ✓ fosforlu filizlər
- civə

423. Merqel yataqları harada yerləşir?

- Zərdabda
- ✓ Əskəranda
- Kürdəmirdə
- Saatlıda
- İmişlidə

424. Respublikada bor yataqları harada yerləşir?

- Şirvanda
- Göyçayda
- Ağsuda
- ✓ Culfada
- İsmayılıda

425. Respublika ərazisində fosforlu filizlər hansı ərazilərdən çıxarılır?

- ✓ Naxçıvanda – Danzik, Gümüşlü yataqları
- Goranboy, Ağcakənd
- Balakən, Zakatala, Filizçay
- Neftçala, Xilli
- Qazax (Daş Salahlı)

426. 150 ildən artıq müddətdə Azərbaycanda nə qədər neft çıxarılmışdır?

- ✓ 1 mlyard 400 milyon ton
- 900 mlyn tondan çox
- 1 mlyard tona qədər
- 1 mlyard 200 milyon ton
- 800 mlyn tondan çox

427. Dənizdə kəşf edilmiş qaz yataqlarının payına ümumi qaz ehtiyatının necə faizi düşür?

- 70%
- 50%
- 40%
- ✓ 80%
- 90%

428. Abşeron, Bakı arxipelaqında hansı zəngin yataqlar kəşf edilmişdir?

- dəniz və kobalt filizi
- mis
- ✓ neft və qaz
- sink
- qurğuşun

429. Gümüşlü yatağında (Naxçıvan MR) əsasən hansı təbii ehtiyatlar yerləşir?

- qızıl
- gümüş
- əhəngdaşı
- ✓ qurğuşun
- yanar şistlər

430. Meğri - Ordubad zonasında əsasən hansı yataqlar yerləşir?

- qurğuşun
- civə yataqları
- sink
- ✓ kobalt filizi yataqları
- molibden yataqları

431. Respublikanın əsas xrom ehtiyatları hansı yataqda yerləşir?

- Filizçay yatağı
- ✓ Göydərə yatağı
- Mehri - Ordubad yatağı
- Parağaçay yatağı
- Seyfəli yatağı

432. Şəmkir rayonundakı Seyfəli yatağında hansı faydalı qazıntı yerləşir?

- volfram
- mis
- xrom
- ✓ alunit
- kobalt filizi

433. Xəzər dənizinin Azərbaycana aid hissəsində nə qədər neft ehtiyatı kəşf edilmişdir?

- 1,5 milyard ton
- 6,3 – 6,4 milyard ton
- ✓ 4 milyard ton
- 5,4 – 5,4 milyard ton
- 2 milyard ton

434. Respublikada qurğuşun yataqları harada yerləşir?

- Covdar (Göy-Göl rayonu)
- ✓ Gümüşlü yatağı (Naxçıvan)

- Tərsdəllər (Şəmkir)
- Comərd kəndi (Kəlbəcər)
- İpək kəndi (Laçın)

435. Zəylik alünit yatağından başqa respublika ərazisində digər hansı alünit yataqları var?

- Paragaçay yatağı (Ordubad)
- √ Seyfəli yatağı (Şəmkir)
- Göydərə yatağı (Kəlbəcər)
- Meğri-Ordubad zonasındakı yataq
- filizçay yatağı (Balakən)

436. Respublikanın duz yataqları harada yerləşir?

- √ Nehrəm – Naxçıvan
- Gəncə – Qazax, Alunitdağ
- Aşağı Kür, Şirvan, Hacıqabul
- Qazax, Daş Salahlı
- Şəki-Zakatala, Katexçay

437. Respublika ərazisinin neçə %-i neft və qaz cəhətdən perspektivlidir?

- √ 70%-i
- 20%-i
- 80%-i
- 50%-i
- 60%-i

438. Alunit ehtiyatına görə görə Azərbaycan dünyada neçənci yeri tutur?

- √ 2-ci
- 1-ci
- 3-cü
- 4-cü
- 5-ci

439. Respublikada əhalinin orta sıxlığı hər kvadrat kilometrə neçə nəfərdir?

- √ 95 nəfər
- 77 nəfər
- 100 nəfər
- 80 nəfər
- 120 nəfər

440. Respublikamızın ən çox hansı ərazilərində küləklə işləyən elektrik stansiyaları yaratmaq mümkündür?

- Cənub-Şərqi Şirvan ovalığında
- Kürətrafi ərazilərdə
- √ Abşeron yarımadası, Qobustanda
- Kür-Araz ovalığında
- Naxçıvan MR-da Azərbaycan düzənliyində

441. Respublikada coğrafi mövqeyindən asılı olaraq neçə iqlim tipi ayrılır?

- √ 9 iqlim tipi
- 11 iqlim tipi
- 10 iqlim tipi
- 6 iqlim tipi
- 8 iqlim tipi

442. Respublikada ən iri palçıq vulkanı hansıdır?

- √ Toraqay vulkanı
- Otmanbozdağ
- Qalmaz, Keyrəki
- Axtarma-Paşalı
- Bozdağ vulkanı

443. Dünyada olan palçıq vulkanlarının nə qədəri Azərbaycandadır?

- 200
- 10-u
- 50-si
- √ 300-ü
- 100-dən çoxu

444. Ərazimizin neçə faizini dağlar tutur?

- √ 60%-ni
- 10%-ni
- 30%-ni
- 40%-ni
- 50%-ni

445. Xəzərsahili ovalıq okean səviyyəsindən neçə metr aşağıdadır?

- 25 metr
- 5 metr
- √ 28 metr
- 12 metr
- 19 metr

446. Yüksək dağlıq ərazilərdə yağıntının miqdarı neçə mm-ə qədər artır?

- √ 600 mm – 1600 mm-ə qədər
- 400 mm – 960 mm-ə qədər
- 300 mm – 860 mm-ə qədər
- 200 mm-dən 720 mm-ə qədər
- 500 mm – 1400 mm-ə qədər

447. Palçıq vulkanları ölkəmizdə hansı ərazilər üçün səciyyəvidir?

- √ Qobustan, Cənub-Şərqi Şirvan, Abşeron sahilləri
- Böyük Qafqazın Şimal-Şərq yamaclarında, Naxçıvanda
- Acınohur çökəkliyi, Kiçik Qafqaz dağlarının şərq maili düzənliklərində
- Zəngəzur silsiləsi, Kür-Araz ovalığında
- Talış dağlarında, Mərkəzi Aranda

448. Ərazimizin neçə faizi 1000m-dən yüksəkdə yerləşir?

- 15%-i
- 9%-i
- √ 27%-i
- 33%-i
- 42%-i

449. Təhlükəli ekoloji vəziyyətin aradan qaldırılması üçün maliyyə mənbələrinə aid deyil:

- √ təqaüdlər
- təhlükəli ekoloji vəziyyətin yaranmasında təqsirkar olan təsərrüfat subyektlərinin vəsaiti

- qanunvericiliklə müəyyən edilmiş mənbələr
- qrantlar və beynəlxalq qurumların maliyyə yardımı
- ətraf mühitin mühafizəsi üzrə dövlət fondları

450. Ekoloji krizi nəyin nəticəsidir?

- xüsusi qorunan ərazilərin layihələşdirilməsinin
- istehsal sahələrinin təşkil olunmasının
- ekoloji siyasətin
- ✓ təbiət və cəmiyyət arasında olan tarazlığın ardıcıl pozulmasının
- təbiətdən istifadə fəaliyyətinin planlaşdırılmasının

451. “Ekoloji krizis” termini neçənci illərdə inkişaf etmişdir?

- XX əsrin 50-ci illərində
- XX əsrin 90-cı illərində
- XX əsrin 60-cı illərində
- ✓ XX əsrin 70-ci illərində
- XX əsrin 80-ci illərində

452. Ekoloji təhlükəsizlik dedikdə nə başa düşülür?

- biosferdə hadisələrinə nəzarət
- enerji və materiyanın qarşılıqlı təsirinin açılması
- ekoloji sistemin mövcudluğu qanununun işlənməsi
- ekoloji sistemin təbii mühitlə əlaqəsini aşkar etmək
- ✓ ətraf mühitin ona antropogen və təbii təsir nəticəsində yaranan təhlükələrdən qorunmasının təmin edilməsi

453. Rio-de-Janeyroda (1992) ekoloji-iqtisadi əlaqələrin ayrılmazlığı hansı prinsiplərlə müəyyənləşir?

- ekosistemdə maddələrin bioloji dövrünün tənzimlənməsi
- ekoloji infrastrukturun təşkili
- təbiətdən istifadə tədbirlərinin proqnozlaşdırılması
- ✓ ekologiyadan kənar iqtisadi inkişaf səhraya çevrilməyə səbəb olacaq
- əldə edilən mənfəətin qiymətləndirilməsi

454. Meşələr dünya bioloji ehtiyatların neçə faizini özündə birləşdirir?

- 88.0
- 72.0
- 33.0
- 25.0
- ✓ 50.0

455. Bioloji müxtəlifliyin azalması eyni zamanda nə ilə bağlıdır?

- biosenozlarn sürətlə inkişaf etməsi
- humusun çoxluğu
- ekosistemlərin sahələrinin genişlənməsi
- ✓ meşələrin deqredasiyası
- rütubətin çoxluğu

456. Səhrələşməyə qarşı mübarizə aparmaq ideyası neçənci ildə irəli sürülmüşdür?

- 1975
- 1989
- 1956
- ✓ 1992
- 1890

457. İnsanın əmək fəaliyyəti nəticəsində neçə ha torpaq sahəsi tam deqredasiyaya uğramışdır?
- 1,5mlrd
  - 6mlrd
  - 3,2mlrd
  - 5mlrd
  - √ 2mlrd
458. İnkişafda olan ölkələrdə baş vermiş xəstəliklərin neçə %-i sanitar-gigiyena şəraitinin pis olması ilə bağlıdır?
- 38%
  - 45%
  - √ 8%
  - 6%
  - 2%
459. Yer kürəsi əhalisinin 1/3-ni hansı sular təmin edir?
- okean suları
  - çay suları
  - √ yeraltı sular
  - dəniz suları
  - buzlaq suları
460. Monreal protokolu hansı məqsədlə imzalanmışdır?
- litosferin mühafizəsi
  - hidrosferin mühafizəsi
  - müşlərin mühafizəsi
  - biomüxtəlifliyin mühafizəsi
  - √ ozonun mühafizəsi
461. Monreal protokolu neçənci ildə imzalanmışdır?
- 1965.0
  - 1996.0
  - 1977.0
  - 1980.0
  - √ 1987.0
462. Ozon qatını mühafizə etmək məqsədilə harada və neçənci ildə konfrans keçirilmişdir?
- 1987-ci il, Münhen
  - 1977-ci il, Venesuela.
  - 1992-ci il, Rio-de-Janeyro
  - √ 1985ci il, Vyana
  - 1977ci il, Kioto
463. Neçənci illərdən stratosferdə ozonun qlobal azalması müşahidə olunmuşdur?
- 1980
  - 1860
  - 1965
  - √ 1970
  - 1990
464. Ozon əsasən neçə km yüksəklikdə əmələ gəlir?
- 20-35
  - 15-33

- 43078.0
- 44105.0
- √ 16711.0

465. Kioto protokolunu imzalamış ölkələr hansı öhdəlikləri götürmüşlər?

- canlı orqanizmlərin yaşayış yerlərinin məhdudlaşdırılması
- iqtisadiyyatın tənzimlənməsi
- mühitdə adaptasiyanın öyrənilməsi
- bioloji müxtəlifliyin və onun mühafizə mexanizminin tədqiqi
- √ pərnik qazının ətraf mühitə atılmasının azaldılması

466. Kioto protokolu neçənci ildə imzalanmışdır?

- √ 1997.
- 1991.
- 1998.
- 1990.
- 1896.

467. Cenevrədə Ümumdünya İqlim konfransında Ümumdünya iqlim proqramının əsası neçənci ildə qoyulmuşdur?

- 1985
- 1989
- 1992
- √ 1979
- 1970

468. Atmosferdə karbon qazının konsentrasiyasının artması nə zaman müşahidə olunur?

- yüngül sənaye sahələrinin fəaliyyəti zamanı
- avtomobillərdə neytralizatorlardan istifadə zamanı
- elektromobillərin istifadəsi zamanı
- yem texnologiyalarının tətbiqi zamanı
- √ kömür,neft və neft məhsullarının digər yanacaq növlərinin yanmasından sonra

469. Ətraf mühitdən istifadə prosesində yaranan qlobal problemlərdəndir:

- təbii mühitin mühafizəsi;
- atmosferin mühafizəsi və bərpası.
- çirkab sularının təmizlənməsi problemi;
- meşələrin bərpası problemi;
- √ ekoloji problemi;

470. Ətraf mühitdən istifadə prosesində yaranan qlobal problemlərdən deyil:

- ərzaq problemi;
- xammal və yanacaq problemi.
- √ təbii mühitin qorunması problemi;
- demoqrafik problemlər;
- ətraf mühitin çirklənməsi problemi;

471. “Tropik və subtropik ekosistemlərinin ekologiyasına insanların əmək fəaliyyətinin təsiri” hansı proqramın tərkib hissəsidir?

- √ insan və hidrosfera
- insan və ətraf mühit
- demoqrafik partlayış
- tədqiqat proqram
- hidroloji proqram

472. MAB adlanan, 100-dən artıq dövlətin iştirak etdiyi müxtəlif istiqamətli proqram nə vaxt yaranıb və necə adlanır?

- 1965-ci ildə “Hidroloji onillik”
- √ 1970-ci ildə “İnsan və hidrosfera”
- 1975-ci ildə “Ekoloji təhlükəsizlik”
- 1972-ci ildə “Ətraf mühit və sağlamlıq”
- 1960-cı ildə “Rütubətli tropika”

473. YUNESKO hansı proqram həyata keçirir?

- beynəlxalq təhsil problemi
- istehsal və istehlak
- √ insan və biosfer
- əhali və istehsal
- atmosferdə baş verən proseslər

474. 1948-ci ildə yaranmış və qərargahı Parisdə yerləşən təşkilat hansıdır?

- VMO
- √ YUNESKO
- YUNEP
- FAO
- VOZ

475. YUNEP-in səlahiyyətlərinə daxil deyil:

- qlobal informasiya şəbəkəsinə
- ətraf mühitin mühafizəsinə monitorinq
- √ ekoloji zərərin pulla ifadəsi
- çay hövzələrinə birgə istifadəyə nəzarət
- zəhərləyici kimyəvi maddələrin qeydiyyatı

476. YUNEP-in idarəçilik şurasının səlahiyyətlərinə aid deyil:

- √ ayrı-ayrı dövlətlərdə idarəçilik orqanlarının təşkili
- təbiəti mühafizə proqramlarına rəhbərlik
- müvafiq siyasətin həyata keçirilməsinə tövsiyələr vermək
- beynəlxalq əməkdaşlığa yardım
- ətraf mühit haqqında informasiyaların beynəlxalq aləmə çatdırılması

477. 1973-ci ildə BMT tərəfindən ətraf mühitin qorunması və təbii sərvətlərə münasibət sahəsində qəbul edilmiş proqram nə adlanır?

- FAO
- VMO
- VOZ
- √ YUNEP
- YUNESKO

478. BMT-nin ətraf mühitin mühafizəsi nizamnaməsinin məqsəd və vəzifələrinə aid edilmir:

- √ dünya sərvətlərinin mənimsənilməsi
- insan hüquqlarının qorunması
- əhalinin yaşayış səviyyəsinin yüksəldilməsi
- sağlamlığın qorunması
- sosial və iqtisadi problemlərin həlli

479. Qanunpozucu törəfə qarşı inzibati, məcbureddici tədbirlər sistemi nə adlanır?

- nəzarətlər
- vergilər

- ödənişlər
- subsidiyalar
- ✓ sanksiyalar

480. Dövlətlərin qarşısında duran ekoloji hüquqi məsuliyyət hansıdır?

- kəmiyyət və keyfiyyət
- ekoloji və texniki
- hüquqi və şəxsi
- ✓ siyasi və maddi
- maddi və mənəvi

481. BMT-nin Baş Asambleyası tərəfindən təsdiq edilmiş və 28 oktyabr 1988-ci ildə çıxarılmış qətnamə necə adlanır?

- ümumdünya təbiət günü
- ✓ ümumdünya təbiət xartiyası
- beynəlxalq ekologiya günü
- beynəlxalq təşkilatların birliyi
- beynəlxalq ekologiya xartiyası

482. Ətraf mühitin mühafizəsi sahəsində beynəlxalq əməkdaşlıq sənəddə öz əksini tapır?

- Roma bəyannaməsində
- Hüquqi sənədlərdə
- Kioto protokolunda
- Helsinki konfransında
- ✓ Stokolm bəyannaməsində

483. Ayrı-ayrı dövlətlərin yurisdiksiyasına daxil olan kateqoriyaya aid deyil:

- yaxın kosmos
- dünya okeanı Antraktida
- köçəri heyvan növləri
- ✓ əhalinin sağlamlıq problemləri
- atmosfer hövzəsi

484. Təbii mühitin beynəlxalq hüquqi mühafizəsi obyektləri kateqoriyasına aiddir:

- ✓ ayrı-ayrı dövlətlərin yurisdiksiyasına daxil olmayan
- Dövlətin qüdrətini əks etdirən
- dövlətin ümumi mənafeyinə müdafiə edən
- dövlətin daxili səlahiyyətinə aid olan
- əhalinin mənafeyini müdafiə edən

485. Vahid ekoloji məkan hansı zərurətdən yaranmışdır?

- ətraf mühit qorunması iqtisadiyyatın bir hissəsi olmasından
- əhalinin artan tələbatından
- təbii resurslar daha çox istismar olunmasından
- ətraf mühitin qorunması ümumbəşəri xarakterli olmasından
- mühitə müdaxilə həddən artıq çox olmasından

486. Stokolm konfransının əsas məqsədi nədən ibarət idi?

- təbiəti qorumanın hüquqi məsələlərinə baxıldı
- əhalinin ərzaq təminatı müzakirə olundu
- global problemləri müəyyən etdi
- ✓ ətraf mühitin mühafizəsi haqqında bəyanat qəbul etdi
- çirklənmə mənbələrinə qarşı sanksiyalar müəyyən etdi

487. 5 iyun “Beynəlxalq ətraf mühitin mühafizəsi” günü hansı konfransda elan edilmişdir?

- Berndə
- Ottavada
- Kiotoda
- ✓ Stokolmda
- Madriddə

488. Ətraf mühit məsələsi üzrə BMT-nin konfransı nə vaxt və harada keçirildi?

- ✓ 1972-ci il Stokolmda
- 1970-ci il Romada
- 1975-ci il Moskvada
- 1965-ci il Osloda
- 1978-ci il Berlində

489. 60-cı illərdə qlobal problemlərə aid edilmirdi:

- su hövzələrinin qorunması
- aclıq problemi
- ✓ sərhədlərin qorunması
- əhali artımı
- ozon təbəqəsinin dağılması

490. “Roma klubu”nun əsas məqsədi nədən ibarət olmuşdur?

- ✓ insanla təbiət arasındakı qarşılıqlı əlaqəni öyrənmək
- təbiətdə baş verən hadisələri öyrənmək
- istehsalat yeni texnika və texnologiyanın tətbiqi
- təbii resursların yerləşməsini öyrənmək
- insanların həyat tərzini öyrənmək

491. “Roma Klubu” hansı statusla fəaliyyət göstərmişdir?

- İctimai-hüquqi təşkilat
- BMT-nin rəsmi təşkilatı
- Yerli tənzimləyici qurumlar
- Xalqların koordinasiya edilmiş birlikləri
- ✓ beynəlxalq qeyri-dövlət təşkilatı

492. Ətraf mühitin qorunması üzrə əməkdaşlığın ilk dövrlərində yaranan təşkilat hansıdır?

- 1960-cı ildə “Ekologiya” təşkilatı
- təşkilat formalaşmamışdır
- 1970-ci ildə Avropa birliyi təşkilatı
- ✓ 1968-ci ildə “Roma Klubu” təşkilatı
- 1950-ci ildə Rusiya, Ukrayna təşkilatı

493. Əhalinin ekoloji problemlərinin həlli üçün əsas kriteriya hansıdır?

- Elmi-texniki tərəqqi
- problemin ayrılıqda həlli
- problemin qarşısının alınması metodları
- ✓ cəmiyyətin birgə səyi nəticəsində təminat
- İqtisadiyyatın inkişafı

494. Aktual hesab edilən təhlükəsizlik problemlərindən biri:

- Sənaye
- A)demoqrafik

- √ ekoloji
- İstilik
- Beynəlxalq

495. Ətraf mühitdən istifadə sahəsində beynəlxalq əməkdaşlıq prinsiplərindən deyil:

- √ kənd təsərrüfatında kimyalaşdırmanın genişləndirilməsi;
- təbii resursların qiymətləndirilməsi
- bərpa olunmayan resurslardan kompleks istifadə;
- kənd təsərrüfatında elektricləşmənin genişləndirilməsi;
- təbii resursların gələcək nəsəl üçün qorunması.

496. BMT-nin «Ətraf mühit məsələsi» üzrə konfransı keçirilmişdir:

- 1974-cü ildə;
- 1976-cı ildə.
- 1968-ci ildə;
- 1970-ci ildə;
- √ 1972-ci ildə;

497. «Kioto protokolu» imzalanmışdır:

- bərk formalı tullantıların məhdudlaşdırılması üçün;
- təbii mühit sahəsində əməkdaşlıq üçün.
- biomüxtəlifliyin qorunması üçün;
- təbii resurslardan birgə istifadə üçün;
- √ «İstilik effəkti» yaradan qazların atmosferə atılmasının məhdudlaşdırılması üçün;

498. «Ətraf mühit və inkişaf» mövzusu üzrə BMT konfransı keçirilmişdir:

- 1972;
- 2005.
- 2002;
- 1999;
- √ 1992;

499. Ətraf mühit üzrə BMT proqramı adlanır:

- UNİDO;
- MAQATE.
- YUNESKO;
- FAO;
- √ YUNEP;

500. Ətraf mühitdən istifadə sahəsində beynəlxalq əməkdaşlıq prinsiplərinə aid deyil:

- √ bioloji resurslardan istifadənin genişləndirilməsi hüququ;
- ölkələrin öz ərazilərindəki təbii resurslardan istifadə hüququ;
- bərpa olunmayan resurslardan səmərəli, kompleks və təkrar istifadə;
- təbii resursların gələcək nəsəl üçün qorunması;
- təbii ekosistemlərin qorunması sahəsində əməkdaşlıq.